

P. Em. Soukup, O. P., Dcera Moudrosti.

Kurs duchovního života 19.

„Pán měl mne od počátku díla svého... s ním jsem byla všecko pořádající... blahoslavení, kteří dbají cest mých... kdo se mnou mine, škodí sobě.“ To se praví o Moudrosti ve knize Přísloví 8, 22—36. Chce se tím naznačiti výstředná moudrost Boha, jemuž při pořádání světa nic neušlo, jenž hravě naplnil svět podivuhodně uspořádaným dílem a vzorem pro lidskou moudrost. Jak mohli křesťanští spisovatelé ona slova o Moudrosti prostě obrátiti na Marii, matku Spasitele světa? Povrchní odpověď by byla: když Bůh tvořil po prvé svět, byla s ním Moudrost; když Boží Syn po druhé tvořil svět svým vtělením a vykoupením, byla s ním Maria. Církevní spisovatele vedlo jiné přesvědčení, když místo Moudrost četli Maria. Přesvědčení, které papež Pius IX. ve Věřoučné bule o Neposkvrněném Početí tak formuloval:

„Od počátku a před věky jednoroznému Synu svému Matku... vybral a upravil a takovou láskou ji miloval nad všechny tvory, že v té jediné měl zalíbení nejvroucnější náklonností vůle. Proto mnohem dříve nežli všechny andělské duchy a nežli kteréhokoli svatého ji tak podivuhodně naplnil bohatstvím všech nebeských darů, vzatých z pokladu božství...“

Začneme pak tušiti, jak se tu naznačuje místo, které patří Marii, ve stupnici tvorstva a v duchovním životě křesťana. Je to věc tak skvělá, že musíme jí v čelo postaviti až vášnivý výkřik sv. Bernarda, aby se zabránilo každému nápadu o planém blouznění. Vykládaje své oblíbené Zdrávas Královno, napsal: „Z ní, k vůli ní a pro ni, totiž Marii, učiněno bylo veškeré Písmo, pro ni celý svět učiněn jest.“

Při tom slově skoro mechanicky přijde na mysl podobný výrok apoštola Pavla: „Neboť všechno je pro vás, aby milost rozhojnila díky ke slávě Boží“ (2 Kor, 4, 15). A již vidíme Moudrost Boží, pořádající slavné své dílo. Touto Moudrostí poučení, vidíme zdaleka až do ohniska plánů Božích, vidíme střed, z něhož všechno vychází, kolem něhož vše se točí, z něhož všechno dostává svůj život a význam, k němuž se vše vrací: Slovo tělem učiněné. „Skrze něho všechno učiněno jest,“ praví Janovo evangelium — také v tomto smyslu, že všechno Moudrost i Boží pořádala se zřetelem na Slovo vtělené, aby všechno sloužilo základní myšlence Božích plánů, že Ježíš jest jediná cesta, pravda a život pro všechno. Když myslíme na Slovo vtělené, myslíme již na Matku Slova.

Přichází po prvé slavné jméno Dcery Moudrosti. Vtělení Syna Božího jest prvorozeným, nejslavnějším dítětem Moudrosti a Pánem vše pronikajícím a vše ovládajícím. Majíce na mysli jednotu božství a člověčenství v Ježíši jen zázrakem moci a moudrosti věčné možnou, smíme říci, že Ježíš jest Synem Moudrosti. A pro nemožnost odlučovati matku od syna patří Marii hodnost Dcery Moudrosti v jedné řadě se Synem Moudrosti, ovšem s vyloučením všeho, co je důsledkem božství Syna Moudrosti.

Snad jsme si již příliš zvykli na větu, že Matka Syna Božího musela býti důstojnou takového dítěte; snad již dobře necítíme, že je v tom sláva Dcery Moudrosti. Odporným jest nám lidský syn, jemuž matka je toliko opatrovníci až do určité doby, kdy jí nepotřebuje, kdy prostě přestává pro něho býti na světě. Právem žádáme, aby matka byla spolupracovnicí dítěte na celém jeho životě. To jest ideální syn a ideální matka mezi lidmi. Když Moudrost Boží určovala vtěleného Syna Božího za Vykupitele veškerého lidstva všech věků, když určovala, jak v tomto tajemném spojení božství a člověčenství bude lidská část Vtěleného dokonale prozářena bohatstvím božské štědrosti, aby to bohatství vystačilo na práci pro všechny věky — tehdy zároveň tvořila ideální matku tomuto ideálnímu synu. Tak

prozářenou bohatstvím božské štědrosti, jak jen bylo možno Bohu prozářiti pouhého člověka. Tak prozářenou, aby mohla spolupracovati na díle svého Syna - také pro všechny věky.

Máme tu příliš málo slov, abychom naznačili, co je důsledkem této pravdy: Neposkrvněné Početí — dokonalá bezhříšnost, takže ani nejmenší osobní hřích se nedotknul její duše — Milosti plná — Spoluvykupitelka — Rozdavatelka milosti. Málo slov, ale i těch málo slov nám poví, že není možný duchovní život bez Marie, Matky Ježíše, jenž je zdrojem jeho. Neboť ona není pouze dílem Moudrosti jako stvoření světů, ona není pouze nástrojem Moudrosti jako kterýkoli světec. Ona je Dcerou Moudrosti s právy a úkoly dcery v domě Moudrosti.

Dokud bude zníti prostorami země tepot lidských srdcí, dokud bude na zemi práce na stavbě sedmi sloupů domu Moudrosti v duších lidských, dotud vznešená Dcera Moudrosti bude míti svá práva na místo, na účast v této práci vedle Ježíše. Na věky nelze odloučiti, co před věky bylo spojeno věčnou Moudrostí v jednotnou dvojici Syna a Matky, pracujících na jednom životním úkolu.

Ne vášnivý výkřik milujícího srdce, který by rozum musel uváděti na pravou míru, nýbrž extatický pohled do hloubky je zvolání sv. Bernarda.

„Kdo se mnou mine, škodí sobě“ — kdo se Matkou Ježíšovou mine, škodí sobě, protože prostě nedojde nikam. Kam by také došel na cestě za Moudrostí, chtěje pominouti Dceru Moudrosti? Kam by došel, chtěje jíti jinou cestou, než jakou Moudrost určila svému poutníku?

Divně se po takových myšlenkách čte slovo sv. Augustina: „Mateřská blízkost nic by Marii nebyla prospěla, kdyby byla Krista srdcem nepočala šťastněji než tělem.“ A přece to slovo je krokem dále, novou slávou Dcery Moudrosti. Ukazuje, jak byla dcerou hodnou otcovského domu.

Dcera Moudrosti s mateřskou láskou se ujala darů a úkolů Moudrostí jí svěřených, splynula s nimi dobrovolně a celým srdcem, jako matka již přírodou je donucena splynouti se svým dítětem.

To může míti dvojitý smysl. Láska Boha — Otce — určila Panně Marii milosti a práci; láska Marie chopila se toho a pracovala, obětovala s láskou, jaké lze říci jediné mateřská, protože žádné dílo není nad dílo matky mateřsky milující své dítě. To je obdivuhodná velikost a krása. Ale nevystihuje to hlavního smyslu. Srdcem, duší počala Ježíše. Ten, jemuž dala člověčenství, ten se stal také dítětem její duše. Kdo tu máte vědomosti, přemýšlejte, porovnávejte, co to znamená.

A po druhé pochopíte, co znamená Dcera Moudrosti pro duchovní život. Neboť k tomu směřuje duchovní život a to je vrcholem duchovního života: počítí Ježíše srdcem, duší. Jak to řekl sv. Pavel? „Žiji já — ne já — žije ve mně Kristus.“ To byla Maria, první a nejdokonalejší ze všech. Snad byl sv. Pavel první, který šel za tímto vzorem a dosáhl cíle. A my též musíme jíti za tímto vzorem. Matka se promění ve své dítě — Duše Marie se proměnila v Ježíše. Stala se tak i vzorem. Ovšem vzorem nedostižným, ale právě proto tím cennějším, že ukazuje uskutečněny největší možnosti. Dcera Moudrosti srdcem počala Moudrost a stala se Matkou Moudrosti srdcem, duší.

K tak vysoké metě míří poctivá křesťanská duše, aby z díla Moudrosti se stalo dítě, aspoň dítě Moudrosti, a jestli Boží vůle postavila cíl výše, také srdcem aby počala Moudrost. To jest úkol a cíl duchovního našeho snažení: proměnit se v Krista duchovně.

Dosud naznačený obraz. Dcery Moudrosti v její intimnosti s Bohem stane se obrazem nade vše rozkošným, stane se cele obrazem pro nás a naším, uvědomíme-li si třetí slávu Dcery Moudrosti, které dal sv. Bernard jméno Sladká Panna Maria.

Netřeba ani příliš hlubokého přemýšlení, abychom pochopily, že Moudrost rovná se Milosrdenství. Moudrost Boží je určování cílů, a vedení k cílům. Proto se v knize Přísloví mluví o Moudrosti vše pořádající. Když má tato Moudrost Boží vésti člověka k cíli jeho veškerého života, kolik tu třeba shovívavosti, vyčkávání, jaksi zavírání očí nad ubohostmi člověka, kolik tu třeba milosrdenství! Proto i v modlitbách církve se Bůh nazývá Otcem milosrdenství. Maria je

Dcerou Moudrosti, tedy Dcerou Milosrdenství. To znamená, že má, smíme-li tak říci, milosrdenství v krvi, že milosrdenství, soucit, pomáhání na cestě k cíli jest její rodovou vlastností. Proto v modlitbách církve jest zvána Matkou milosrdenství.

Dcera Moudrosti je dcerou Otce milosrdenství, jest Matkou milosrdenství. Ta věta nám praví všechno, abychom nejenom znali Dcery Moudrosti slávu, nýbrž aby srdce nás strhlo na kolena a na rty položilo myšlenku starého církevního hymnu:

Ó Maria, hvězdo moře,
po Bohu jediná naděje
světa bouří zmítaného.

Silv. M. Braitto, O. P., Zapři sebe...

Kurs duchovního života 20.

Zakotvili jsme v Bohu. Vnitřní modlitba celou bytostí dobývala se k Božství. Svět, tělo, touhy ztichli a Bůh mluvil k duši, která mluvila ke svému Bohu. Prosila Boha o Boha pro svůj život. Modlitba nejsprávnější, jíž pouze nabývají smyslu ostatní modlitby. Nesmíme modlitbu snižovati na škemrání o počasí, peníze, zdraví. O vše to smíme a někdy i máme prositi, ale jen pokud jsou ty věci ve spojení s posledním cílem. Smíme prositi o časné věci, máme o ně prositi, neb jsou darem a o dar se prosí, ale jen proto, abychom jich užili jako prostředků, bychom se jimi dostali k Bohu, když jsme již zde na zemi sepjati s časným a pozemským, které máme posvětit, zvednouti. Vznesený úkol: pozlatiti nadpřirozenem vše stvořené!

. Pohořeni do Boha. Snažíme se žiti v duchu toho* to ponoření. Ale třeba vystoupiti ještě výše. Nesmíme jen zůstatí ponořeni v Bohu, my musíme v sobě ustoupiti Bohu. Tak ustoupiti, pokud jest to zde možné. Svatý apoštol Pavel j jasně vyjádřil tento cíl křesťanské snahy po dokonalosti: Žiji pak ne já, nýbrž žije ve mně Kristus. A němečtí mystikové říkali se Susonem: „Zbaviti se všeho stvořeného a přetvořiti se v Bohu. „

Vše to jest ozvěna prostých a proto strhujících slov Kristových: Zapři sebe... Úmyslně nepiši: zapři se, nýbrž zdůrazňuji: zapři sebe sám!

Každý tvor jest dokonalý ve spojení se svým zdrojem. In tantum unumquodque perfectum est, in quantum ad suum principium attingit. (S. Thomas: I. q. 12. a 1.) Bůh jest zdrojem lidské přirozenosti i nadpřirozeného povýšení.

Toť smysl slov Spasitelových: Zapři sebe! Nutno spojití se s Bohem, přilnouti k němu, nežítí dle svého, žiti v Bohu, zapřítí sebe, neznati sebe a znáti jen Jeho; jako by nás skoro ani nebylo.

Zapři sebe... Co jest to já, které třeba zapřítí a přemoci? Jest to celý soubor záliby, lásky v nás, který klade sebe za poslední cíl své bytosti a všeho, co kolem něho je. Toto „já“ jest jednání, jako bychom byli sobě posledním cílem. Jest to zvrácenost, která z tvora snaží se učiniti boha.

Jest to zapření řádu nadpřirozeného, přilnutí k časnému, stvořenému, přirozenému. V tom vidím nejhorší nemoc doby, v tak nahém, protivném, slizkém naturalismu, v zesvětštění celého současného života. I křesťané, katolíci, mluví a jednají tak, jako by ani se nestali na křtu svatém dítkami Božími. I katolíci žijí často jako hovádka. Poslyšte jejich hovory! Vše spíše uslyšíte než slovo Bůh. Ten jako by se jim nehodil do organisace a do výpočtů. Jest něčím tak transcendentálním, že se dokonce vyslovuje jaksí stydlivě. Uslyšíte mluvití o úspěchu, o vzrůstu o všemožných otázkách od hospodářských do ženských, o jídle a o výletech a cvičeních a závodech, o sportu a o módě... Bohu věnuje se několik těch chviliek v kostele, a co je při tom stádovosti, zvykovosti a parády! Mimo to jak jsou ještě ty chvíle Bohu věnovány! Co katolíků prostě neví, co si v kostele počítí... Jest to žalostné, k pláči a k spravedlivému hněvu... Důtky Ježíšovy by jistě zasvětily i v našich chrámech. A mimo kostel?

Chci říci tolik: Náš život musí být vrácen Bohu, musí být naplněn a prosycen Bohem. Zmocněte svůj život nadpřirozenem. Milostí Boží jsme dítkami Božími. Tím spojil se Bůh s námi zvláštním způsobem. Vložil v nás sémě božství.

Bylo by neštěstím pro celou věčnost, dáti zahynouti tomuto semeni. A rovněž smutné jest, nechati chřadnouti, živořiti dar Boží. Bylo v nás vštípeno nadpřirozené. Vše živé volá po rozvoji, rozkvětu.

Roub musí přetvořiti svým způsobem štávu, život roubovaného keře. Keř přijímající štěp musí odložit svou planost, nedokonalost, roub musí rozkvést v celé nádheře. Nedokonalé musí ustoupiti.

Přirozenost lidská jest jistě něco nedokonalého. Bůh ji svou milostí zdokonaluje, roubuje na štěp nadpřirozený. Nuž, nechť ustoupí přirozenost, nechť zmlkne, nechť je celá proniknuta ohrožující silou božského roubu.

To znamená, že musíme změnit celý životní směr. Křesťan nesmí přirozeně smýšleti. Jeho světlem a životní silou jest nadpřirozené, Boží. V tomto světle, ve světle víry, vše vidí. Proň není osudu, náhody, proň není život otravnou číší. Není mu životním cílem, co nejvíce užítí, nesbírá rozkoše a úsměvy a slasti po cestách a cestičkách a v kalužích. Zná svůj cíl poslední — spojení s Bohem a žije dle něho. Jemu není bolest tvrdou rukou, nýbrž lékem, očištnou koupelí, zdviží k vyšší, čistší atmosféře po přemožení touhy a sklonu pozemskosti.

Křesťan musí se změnit dokonale, od základu, musí zapřít v sobě sebe, člověka přirozeného. Zapřít ho v sobě, neříditi se jeho zásadami, zásadami Kristem prokletého světa, to jest, lidí přirozeně jen žijících.

Musíme zapřít v sobě přirozeného člověka. Proč? Abychom mohli v sobě prohlásiti pánem Boha. Snažme se milostí Boží propracovati se k tomu, abychom opravdu znali v sobě jen Boha.

Bůh dlí v nás posvěcující milostí, láskou a ostatními ctnostmi. Nechť v nás opravdu kraluje, to jest, nechť je naší převládající snahou, aby každý krok a každé hnutí, každý úder srdce a každé blesknutí myšlenky v nás rozplameňovalo svatý oheň Boží.

Bůh má být pánem v nás. Jemu má vše v nás ustoupiti. Bude tedy naší snahou, aby on byl v našich činech, v našem jednání, v našich názorech. Musíme zapřít sebe ve svém životě, abychom nežili životem svým, ale co možná nejvíce božským. Snažme se tak smýšleti, jak smýšlí Bůh, prostě, v pravdě, klidně, krásně. Jednejme tak, jak on jedná. Totiž přibližujme se jeho jednání. Ty musíš mít Boží názory o hodnotách, o sobě, o majetku, o chudobě, o štěstí.

Víš, jak k tomu přijdeš? Zapři sebe, abys nemyslel stále na sebe. Více se zabývej Bohem než sebou. S ním mluv, s ním stále dlí, s ním hovoř, o jeho světlo pros. Pak uslyšíš jeho hlasu, pak uchvátí tě Duch Páně. Snaž se dojiti až tam, jako by tebe ani nebylo, jako by byly jen zájmy božské. Zapomeň tak dalece na sebe, jak jest to člověku možné.

Nemyslíš, že pak z tebe bude vyzařovati jeho oheň a teplo? Budeš harfou Ducha sv., který tě naplní svými harmoniemi. Naučíš se rytmu ducha Božího.

Až budeš celý Boží, nemyslíš, že pak teprve budeš celý svůj, protože dokonalý, že pak uchvátíš, proměníš svět? Zapři sebe, ustup Bohu, aby Bůh vládl v tobě, a zvládneš vše... Zapři se, ochud' se v duchu a pak jest tvé království nebeské...

Jaroslav Durych, Některé postřehy ze mše svaté.

Vylíčit mši svatou — to by mohl jen člověk, těšící se vrchovatě z některého blahoslavenství. Její božské a věčné formě rozumějí andělé, svatí a někteří lidé, obdaření zvláštními ctnostmi; vždyť dle písně, zpívané v našich kostelích při ní „Serafín se v prachu koří, Cherub padá na svou tvář“. Je jí vznešenosti, tajemství a krásy se projevují těm, kdo jsou v stálém styku s oltářem, chrámem, s teologií, jejichž styk s Bohem jest cele vyplněn láskou, věrností a důsledností. Každému člověku se dostává poznání a pochopení mše svaté dle stupně lásky a oddanosti, víry a úcty; kdo málo

přináší, tomu se dostává méně, ale přece, i ten nejmenší odlesk mše svaté v duši lidské jest almužnou zázračnou a úžasnou. Pozorujeme-li mši svatou jako hříšníci, jako lidé tohoto světa, neklidní, přelétaví, nespokojení a povrchní, kteří by chtěli milovat, ale cítí vyprahlost svého srdce a nestatečnost své vůle, díváme-li se na mši svatou jako žebráci, vědomi své nechápavosti, své chabé zbožnosti a nedostatečné vytrvalosti, víme, že z jejího nesmírného jasu jen tu a tam nějaký paprsek vnikne některou skulinou do naší duše a ostatní nádhera nám uniká. Ale cítíme, že každý takový zákmit světla má pro nás cenu nesmírnou, že bychom ani nemohli pochopit, kdybychom viděli více, že tato almužna Božího milosrdenství se nám vrývá do paměti, do citu a smyslů, a chápeme tak zvláštní úchvatnou krásu lidské formy mše svaté. Božskou její formu pozorují andělé a vyvolení; její lidská forma mluví k našim smyslům, zkušenostem, k citu a vůli, a tato forma sama jest hodna pozorného studia a zvláštní lásky, poněvadž jinou řečí mluví Bůh k andělům a jinou řečí k lidem, ale každý jeho pokyn jest božský.

V neděli a ve svátek jest slyšení celé mše svaté přední povinností každého věřícího. Uvážíme-li, že tvor všední, slabý, vrtkavý, většinou z vlastní viny zanedbaný ve výcviku víry, mravů a důvěrnějšího obcování s Bohem se má účastniti božského obřadu, vidíme, že tu vznikne jakýsi nepoměr a nesoulad. Nejen lidé ve stavu těžkého hříchu, ale i lidé, kteří jsou přeplněni hříchy všedními, kteří trpí nedostatkem ctností, hlubší lásky, citu, obraznosti, inteligence, lidé unavení, nedůvěřiví, pololhostejní i polozoufalí jsou nuceni přímým příkazem k této účasti, ač cítí často svoji neschopnost k uctivé a soustředěné pozornosti, chápání, zbožnosti. Mohlo by se jim zdáti, že jejich přítomnost při mši svaté jest nejen neúčinná, ale jim samým škodlivá. Ale milosrdenství Boží jest větší než lidská slabost.

Nejmenší sice, ale svrchovaně důležitý prospěch plyne už z toho, že dostavením se do chrámu projevujeme, zvláště za dnešních dob, jednak svou víru a aspoň vnější soudržnost s církví, jednak poslušnost k církevnímu přikázání. Další prospěch plyne z přítomnosti v chrámu a to zvláště v době bohoslužby. Zvláštní přítomnost Boží v chrámu jest prospěšná každému člověku a pouhé lidské patření na nejsvětější oběť jest spojeno s určitým užitkem, který se nemusí dostavit ihned, ale přece tak či onak v duši utkví. Pouhé vědomí o přítomnosti Boží jest už zvláštní milost, i když to není ještě nejužší obcování v modlitbě a rozjímání. Bůh přijímá i hříšníky a slabé a všem něco dává, a jsou to andělé a svatí, kteří s ním mluví o naší přítomnosti, a jsou to modlitby kněze u oltáře a řád mše svaté, které nám dobývají milosti i bez naší pozornosti a našich zásluh. Mše svátá se koná za všechny a církev prosí za odpuštění všech chyb, nepozorností a nedostatků.

Vždyť mši svatou nelze pochopiti tak snadno a rychle; jest v ní příliš veliké bohatství, jest v ní obsažen veškerý poměr tvorstva k Bohu ve Třech Osobách, což jest dílo, jaké by lidstvo nevytvořilo ze sebe, ani kdyby bylo desetkrát starší, než jest. Učíme se po troškách. Čas od času zasvitne nám do našeho zabeđeného srdce některý paprsek některou skulinou a poznáváme jiný úsek některého tajemství, nebo poznáváme totéž tajemství, ale v jiné, výši či hloubce. Každý okamžik bohoslužby může k nám v něčím promluvit a rozechvěti nás cit a naši obrazivost a každý takový okamžik jest zázrakem Boží lásky.

Vidíme, že kněz přichází k oltáři s jakousi okázalostí, s hlavou pokrytou, při slavné a pontifikální mši s celým průvodem, až před oltář, kde vykoná poklonu. První slova jsou radostná: Vejdu k oltáři Božímu; k Bohu, jenž blaží mladost mou.

Pak následuje žalm a zpověď, hlasy úzkosti, lítosti a naděje, a když kněz vystoupí zase k oltáři, uctívá políbením a modlitbou ostatky svatých, ukryté v oltáři. Jest v tom přísný postup podle hodnosti jednotlivých úkonů, od nižších k vyšším. Po modlitbě následuje Gloria, pak epištola a po ní graduale a evangelium. To, že věřící při evangeliu vstanou, jest výrazem vědomí o zvláštním působení této části bohoslužby. Bůh sám mluví k přítomným jako král.

To všecko jest obecně známé, ale každý jednotlivý okamžik má svou zvláštní působivost na smysly a duši. I když lze předpokládati, že velká část věřících nemůže slyšeti a rozjímati každé slovo knězovo a ministrantovo a že pozornost není stálá, některé okamžiky přemáhají samy svou silou lidskou nevědomost, nechápavost a slabost. Čím může k naší duši mluvit třeba políbení ostatků v oltáři, a co znamená prokázání úcty na počátku evangelia! Pak následuje vyznání víry s pokleknutím při Incarnatus a pak teprve obětování. Všech předcházejících modliteb, čtení a výkonů bylo třeba, aby se mohlo přistoupiti k oběti a pak hlas knězův ztichne, aby se ozval hlasitě k prefaci. Preface jest velikým jástem před proměněním. Po Sanctus hlas ztichne. Ta tichost modliteb, tichost skrytého božství, které se

připravuje k zjevení a pozdvihování, působí v mysli záchvěvy bázně Boží, která jest každému člověku dána, ať třebas už v míře sebe skrovnější. Klečící lid při adoraci — to jest největší milost pro lidi. Člověk jest nejkrásnější v té chvíli, kdy se Bohu koří na kolenou.

Vidíme, že Bůh má býti vítán a oslavován v prefaci, pak tichou modlitbou před svým příchodem a modlitba zůstává pokorně ticha až do modlitby Páně. Tato modlitba Páně právě svým umístěním ve mši svatě mezi pozdvihováním a přijímáním jest zvláště vyvýšena a oslavena. Teprve ze mše svaté poznáváme, co to jest Otčenáš. Jest třeba preface, pak kánonu s proměněním a pozdvihováním, jest třeba přítomnosti Boha na oltáři, na paténě, aby tato modlitba se mohla jak náleží uplatnit jako prosba, způsobující spojení člověka s Tělem Kristovým. Jest to tedy modlitba neobyčejně vznešená a svatá, pravá modlitba Páně, po níž pak následuje příprava k přijímání, přijímání a zase tiché modlitby, které mají zvláštní hloubku, božskou důvěrnost a citový žár.

Slova setníkova jsou slova, jimiž každý, i hříšníky může neodolatelně volati Boha. Ta slova jdou s námi celým životem, veškerým naším časem, mohou se uplatňovati v nejdívnějších okamžicích chaosu našich myšlenek, citů a stavů, jsou klíčem nejen k spasení, ale i k míru, tichosti, víře, důvěře a štěstí. Tisícere formy Božího zasahování do našeho osudu mohou býti tvořeny těmito slovy; slyšíme z nich svou minulost i budoucnost, jsou nám obrazem zkušeností celého světa i všech zemřelých. Při těch slovech lid klečí a stesk bázlivé touhy jest aspoň kolem nás, není-li v našich chorých srdcích; sahá na nás a proniká námi; odnášíme si ho s sebou.

Když kněz uklízí posvátné náčiní, přichází na nás nový stesk; stesk z toho, že zase jedno Boží dílo jest ukončeno, jedna hostina skončena, že nám bude jíti odtud. V té chvíli si úzkostlivě vzpomínáme na všechny své nepozornosti, na své tvrdé srdce, na nedostatečnou zbožnost a lásku a srdci by se chtělo aspoň poslední okamžiky zachytiti s celou vroucností.

Přicházejí modlitby závěrečné s uctíváním patrona chrámu, s prosbou za věřící, za církev, za papeže. A slova: Ite, missa est! — znějí v nesčíslné tvárnosti a významnosti; jako díkučinění, radost, naděje, loučení, smutek, výčitka; cit na to odpovídá dle stavu celé duše, dle celého života a naděje i bolesti. Žehnání křížem — toť žehnání k boji, na pouť, k pokání, na odpuštění, nad hříchy, nad mrtvými; požehnání lásce, ctnosti, radosti; poslední almužna; napomenutí, výstraha; může to znamenati veliké množství hlubokých a významných věcí, osobních a časových, důležitých pro celý život i pro nějakou zvláštní chvíli života.

Pak evangelium svatého Jana s pokleknutím při slovech o Vtělení Slova, jež jest zase přímou řečí samého Boha k věřícím na rozloučenou; evangelium, určené, aby bylo čteno a slyšeno po ukončení mše svaté, jako by k jeho správnému přijetí bylo třeba přípravy celou mší svatou, evangelium obzvláště tajemné a mimořádné, lze-li lidsky srovnávat jednotlivé kapitoly Slova Božího. A toho jest třeba pro církev bojující, aby mohla očištěna a usmířena s důvěrou se modliti s knězem a uctívati nejsvětější Svátost, neboť i uctívání nejsvětější Svátosti má svůj zvláštní řád a jeho spojení se mší svatou jest nejvýsostnějším výkonem bohoslužebným.

Při mši svaté jest proměněné Tělo Kristovo také na oltáři, ale jest skryto; při požehnání jest vystaveno jako na trůně, aby přijímalo holdování; věřící se mohou dívat na svého Krále. A když jest Svátost zase uzamčena, nastává chvíle, kdy se věřícím udílí právo vyjadřovati svou něžnost, lásku a oddanost k nejsvětější Svátosti svými písněmi a modlitbami.

Mše svatá jest božská stavba; jednotlivé úkony a modlitby jsou v ní umístěny jistě tak, jak to Duch svatý vnukl církvi, a toto umístění jest poučné, poněvadž božská Moudrost má ve mši svaté svůj nejvyšší výraz, pokud se týče přiměřenosti pro lidské chápání. Jest v ní dosti momentů, jejichž krása a vznešenost může strhnouti člověka k víře, pokoře, pokání. Jest to dílo a děj Boží; Bůh sám to jest, jenž nám pomáhá modlit se a modlí se za nás; modlitba z naší síly by jen málo platila; nemáme ani dosti sil, rozumu a vůle. Vždyť církev sama to ví a dovoluje věřícím modliti se zvláště a zpívati písně, aby pozornost byla udržena aspoň k tomu zpěvu, ač slova písní leckdy se opožďují nebo předbíhají posvátný obřad nebo s ním ani přímo nesouvisí; ví, že Bůh jest větší, milosrdnější a laskavější, než ubohý člověk může věřiti; ví, že andělé, svatí i Bůh sám pomáhají knězi, odpouštějí jeho vlastní nedokonalosti a pro vznešenost oběti nejen se odpouštějí mnohé slabosti věřícím, ale udílí se jim množství netušených a nezasloužených milostí.

Ale vědomí o její svrchované svatosti, třebaš nepochopitelné a nedostupné, musí v člověku býti; aby však se tomu pomáhalo, k tomu pracuje mše svatá už i sama ze sebe a to v první řadě a v nejvyšší míře; a mimo to vzbuzuje v člověku citlivost pro ty podivuhodné zákmity posvátného světla, které někdy náhle vpadají do skulin duše a tam ozařují celé nitro způsobem, který utkví člověku v srdci a v paměti na celý život. O tom by mohl každý člověk v dospělém věku něco vědět ze své zkušenosti a takové zkušenosti ze života všech lidí a hříšníků jsou jistě jedním z listů tajné, ale svrchovaně krásně historie Božího panování na zemi.

K svátku Všech svatých.

S. Augustini Meditationes, c. 25.

Máti Jerusaleme, svaté město Boží! Tvé slunce a tvůj jas a vše tvé dobro jest neustávající nazírání na nejkrásnějšího Krále. Sám Král králů ve tvém středu a jeho služebníci okolo něho.

Zde chóry andělů pějících hymny! Zde společnost nebeských občanů, zde sladké hody všech vracejících se z tohoto smutného putování k tvým radostem. Zde zástup jasnozrakých proroků, zde počet dvanácti apoštolů, zde vítězný šik nesčetných mučedníků, zde posvátný sbor svatých vyznavačů, zde praví a dokonalí mniši, zde svaté ženy, jež zdolaly rozkoše světa a slabost pokolení — zde hoši a dívky, kteří předběhli leta svou svatostí. Zde jsou ovce a beránci, kteří již unikli nástrahám světské rozkoše, a všichni jásají ve svých příbytcích. Různá je sláva jednotlivců, ale stejná jest radost všech.

B. Dlouhá, Nová žena.

II.

Když u Herdera ve Frýburku vyšla před časem kniha „Kämpfe“ — Boje, objevili zvědaví pod pseudonymem M. Scharlau známou německou malířku krajinářku velmi ceněnou Magdu Alberti, protestantku. Líčila v knize své hledání světla. Za války jako dobrovolná ošetřovatelka přihlížela takové obětavosti kněží a sester řeholnic, asistovala takovým povznášejícím příkladům odevzdané smrti věřících vojáků, že touto cestou, přes srdce tedy, počala přemýšlet o svém vztahu k Bohu a k věčnosti. Výsledkem byla její konverse, jež způsobila nemalý rozruch ve veřejnosti.

Uplynulo několik let, ve kterých Magda Alberti zdokonalila své umění a dala řadu vzácných obrazů. Tu loni vyšla opět u Herdera nová její kniha „Sieg“ — Vítězství; je věnována jejímu synu. Ti, kdo četli její Boje, zatím velmi rozšířené a vyhledávané, vrhli se na tuto knihu s oprávněnou dychtivostí. Dokresluje v ní způsobem právě ženským, jak Prozřetelnost vedla ji při hledání světla, jak v záři tohoto světla při retrospektivním pohledu jeví se jí účelnost a plánovitost všech cest, kudy prošla, a že jest tudíž moudré a odůvodněné, svěřiti se Boží lásce, jež se vším, co stvořila, dobře myslí.

Magda Alberti byla zasnoubena s lékařem a po její konversi byly vyslovovány domněnky, že to jemu k vůli konvertovala. Její snoubenec však z nízké vypočítavosti vystoupil ze závazku a oženil se s bohatou kráskou. Pro Magdu byla to ovšem rána dlouhá leta bolestivá. Ale víře své zůstala věrna. Třeba že první, kdo ledově zhášel její světlo, by její snoubenec, ta víra obstála. Muž zkoumá spíše pravost doktrín, pro ženu důkazem pravosti jsou skutky lidí věřících. Magda měla nehodu — a prvý, kdo neobstál v praxi víry, byl člověk jí nejbližší — že se potkávala s lidmi, kteří v té praxi nebyli na výši. Jak už žena je osobní, trpěla tím Magda mnoho. Plamének její víry plápolal tu živěji, tu umdlával dle toho, jak jej příklad jiných rozdmýchával, ale neuhasínal nikdy, neboť si jej chránila instinktivně.

Scharlau líčí řadu lidí, typy i u nás dobře známé, jež jsou odstrašujícím příkladem tak zvaných pobožných lidí pro všechny intelektuály s dobrým vkusem; líčí řadu kněží, jak více nebo méně hluboce chápou svůj apoštolát. Teprve později však má je pochopit a ocenit je po jejich lidské stránce. Samá zatím prožívá v rodině hrůzné neštěstí;

příbuzná, ke které pojilo ji vroucí přátelství, mladá, charakterní dívka, uprostřed mládí trpce zkušeného vyrvána je zločinnou rukou ze své rodiny; Magda platí svůj soucit těžkou chorobou. Později uvidí v kostele dámu ve smutku, s níž pudí ji to seznámiti se; poznává v ní vdovu po bývalém svém snoubenci, který zahynul sebevraždou, promrhav ženino jmění. Dovídá se takových podrobností o vlastnostech jeho, že jí nezbývá než poděkovati Prozřetelnosti, že nestala se jeho obětí. Je vděčna i ženě, již bylo určeno nésti místo ní peklo života, jež zdálo se jí po leta ztraceným rájem. Brzy se přesvědčí, že intuitivní hlas, který ji vedl k této ženě, poručí jí osvědčiti jí svou vděčnost v tragickém okamžiku. Jediná osmiletá dcerka nešťastné paní marně upozorňuje maminku, že ve zdi u postýlky to praská a hřmotí; matka, považuje to za rozmar dítěte a nevyhovuje ani na prosby „tety Magdy“ žádosti Elvíry, aby postýlku postavila k protější zdi. Se žalostným pohledem opouští dítě pokoj, aby ulehlo do své postýlky, kde se tak bojí. Obě přítelkyně hovoří o povaze dítěte, v němž jeví se dědičnost se strany otce. Magda odchází. Na schodech pociťuje zvláštní otřes a zaslechne zvuky jako sypajícího se písku. Jata úzkostí vrací se k matce Elvířině, aby jí přec jen na možnost nebezpečí upozornila; vstupuje do jejího pokoje, když tu z dětského pokojíku zazní píseň dítěte:

Dva andělé mne chrání,
dva ti mne vždy pohání,
a dva, ti vedou duši,
kde ráj nebeský tuší.

A potom — strašlivý výkřik, hromová rána; zeď domu, u níž stála postýlka, se zřítila, Elvíra se propadla v lůžku a byla zasypana zdivem. Matka z toho zešílela. Pohřbítí malou Eli a dopraviti matku do ústavu choromyslných, odkud již neměla vyjítí, připadlo Magdě Alberti. Nikdy neklnula zrádci ani své soupeřce a přec přihlížela teď splnění kletby Boží.

Smrt svého otce přijala již Magda s duší zjasněnou a vyrovnanou. Její plamének víry již hořel stejnoměrněji a vytrvaleji. A pak přišlo smíření, zvláště když zapadá do svého „Heidewinklu“, kde poznává staříčkého, apoštolského kněze, prosté, poctivé vesničany, kde vidí jiného kněze dáti život jako oběť svého povolání; tam úměrně s vyjasněním v duši vyvrcholuje i její umění; bojovala statečně; Bůh ji dovedl k vítězství.

Závěr knihy je povznášející. Na všecko temné v životě je rozlito světlo, vrchní světlo. V atelieru Božím všechny tvary a všechny barvy došly svého uplatnění. Temné stíny, krvavá světla, všechny ty skvrny jsou teď zladěny a skládají se v umělecké dílo. Je třeba jen uměti se dívat.

III.

Počátkem roku 1926 rozlétla se ve mnohá tisících autobiografie známé vídeňské spisovatelky Hany Brentano, bývalé redaktorky Österreichischer Frauenweltu. Tento životopis je psán v klášteře benediktinek Nonnbergu v Salzburku, kde zakotvila Brentano po podivných cestách svých za světlem.

Narodila se v kurském velkostatku, kde její otec byl správcem. Pak prožila řadu let na krásnějším ještě velkostatku v mohylevské gubernii v Rusku. Potom však pozbyl její otec lehkomylně tohoto místa a rodina žila ve stísněných poměrech v Grivě, kde také matka po delší nemoci zemřela. To byly počátky stínů. Hana žije potom střídavě v rodině barona, jenž vychoval jejího otce v Německu, a u ovdovělé i osiřelé tety v Libavě. Raněna první mladou, nešťastnou láskou počíná psáti, aby dovedla mlčet; cestuje trochu a v Praze vyšedši z chrámu svatovítského kupuje si růženec jako ozdabu zdi. Zlákána cestováním vyměňuje si pohlednice s neznámými lidmi, také s jedním studentem z Vídně; s jeho otcem se později zasnoubí. Znalá dobře ruské i německé řeči, ba i litevštiny, provdává se do Vídně za státního úředníka a jest velmi spokojena v manželství — s počátku; ale záhy její muž ochuraví a v nervose se zastřelí. Je zase sama a nezaopatřena; přijímá místo úřednice dráhy, ale potom pomocí dra Schnurera, ředitele rodinné fideikomisní bibliotéky a redaktora „Kulturu“ ve Vídni dostává místo v této knihovně. Již dříve pracovala drobné překlady z ruského do němčiny pro „Kulturu“ a tady získaných pramenů mohla dobře užiti ke svým pracem, jež bývaly uveřejňovány v „Deutsche Zeitungu“ a v „Reichspostu“; následuje pak několik knih, jako „Petr Veliký a jeho doba“, „Bedřich Rudovous“, „Amalie kněžna Galizinova“ (ve Frýburku u Herdera), „Z baltické země“, „Učebnice litevštiny pro samouky“, „Z panovnického domu“ atd., kromě bezčetných článků a kritik literárních.

Pod ranou svého vdovství počíná přemýšlet o Bohu. Ušlechtilý dr. Schnurer naznačuje jí cestu. Po mnohých vnitřních bojích konvertuje a jest to monsignore Mathies, jehož spisy ji přivedly k víře, kdo ji přijímá do církve. Poctiva jako vždy přála si svoji víru praktikovati, aby nežila pohodlně jen sama sobě jako v poslední době. Tak stává se členkou a záhy postupně až ústřední sekretářkou Katolické říšské ženské organizace a později redaktorkou jejího orgánu „Österreichische Frauenwelt“. Přichází tu do styku s biskupem Waitzem, s čelnými dámami rakouskými, hlavně hraběnkou Zichy-Metternichovou, s P. Rosslerem, autorem známé knihy o ženské otázce atd. Za války účastní se všech pomocných akcí, jež ženská organizace podniká a jichž ohniskem jest ústřední sekretariát. Poznává v zákulisí četné osoby vídeňské, vidí do života dvora tak, jako do života lidu. Ve svém bytě v Strohecke shromažďuje několik mladých lidí, charakterních a nadaných, kteří tam mají druhý domov. Súčastňuje se mezinárodních ženských sjezdů, ale přijímá také návštěvy dětí ze sousedstva, když jí umíněně tlukou pěstičkami na dveře a dobývají se k tetě „Bintano“. Bývá hostem u hraběnky Zichy, ale znají ji také v nemocnicích a lazaretech a v příbytcích spodiny. Zná život, zná bídu lidskou, zná také ušlechtilé květy lidskosti. Ale čeká a hledá své vrcholné světlo: „Co chce od ní Bůh? Proč ji vedl tak podivnými a pestrými cestami?“ Naléhavost otázky se stupňuje, když se podrobuje operaci, poslušná jakéhosi instinktivního hlasu dříve, než lékař doporučuje — a pak se dovídá, že v dobu lékařem stanovenou bývalo by již pozdě.

Jejich kroužku v Strohecku přibyl člen, po jakémž mladí intelektuálové dávno toužili, benediktin P. Altmann. Poznali ho na pohřbu jedné členky svého kroužku, dívky vypjatého duchovního života, doktorky filosofie, jež zemřela jakousi epidemickou nemocí v náručí Hany Brentano. Ta teď s podivem učí se nahlížeti i v horlivou, pro Boha zanícenou duši řeholníkovu. Vidí jeho upřímnou snahu o posvěcení duší, vlastní i jiných. Ale i P. Altmann záhy předčasně umírá. A v duši spisovatelky svítá nad jeho rakví: „Do kláštera! Tam chce mne Bůh míti.“

Veliké ticho, ticho a světlo konečné nastává v této duši po tak dlouhé cestě, tak pracovitém životě, tak upřímném hledání, tak úporném očekávání. Tolik drahých musila ztratiti, aby každá ta smrt byla jí stupněm k cíli, tolikrát v jejím životě podivně zasáhla Prozřetelnost, aby ji po etapách dovedla až k vrcholné metě. Stála ve službách lidských od té dvorní až k té ve vídeňské spodině, aby dovedla chutnat krásu a vznešenost služby Bohu. Na rozhodných křížovatkách života naslouchá intuici a cítí se tak řízena rukou Boží. Z přístavu pokoje ukazuje cestu svou knihou těm, kdo ještě nedošli, aby je posílila.

Hany — teď Maria Rafaela Brentano — je z řady žen-umělkyní, jež v poslední době daly nejcennější díla světu ve svých životopisech, protože ve svých životech. Jejich intuice byla jejich inspirací; zachytivše pulsaci vesmíru v tom drobném kosmu, jímž je lidská duše, podaly díla plná života. A život vážený ze Zdroje všeho Bytí chce se sdělovat.

*

Když před 30 lety Laura Marholmová vydala svou „Knihu žen“, v krátkce potom do všech evropských jazyků přeloženou, ohlašovala jí fiasko feminismu. Ukazovala na šesti typech ženských, jak ztroskotaly proto, že, „ač se jim všecka učená a umělecká povolání otvírala, přec povolání býti ženou bylo jim velice znesnadněno“; ztroskotaly „rozporem, který teprve s ženskou otázkou přišel na svět, rozporem mezi směrem, který jim jejich rozum naznačoval a temným podkladem jejich ženské přirozenosti“ (potřebou lásky a mateřství).

Ženská otázka vznikla ideově — kromě příčin národohospodářských — v liberalismu. Jí bouřila se duše ženy o víru ochuzená proti výlučnému odkazování ženy k mateřství a jím k domácnosti. Ale ani feminismus z téhož liberalismu vyšlý ženy neuspokojuje. Bezvěří nečiní ženu šťastnou ani v mateřství ani mimo ně. Moderní nevěřící žena je ztřeštěný hledač štěstí kolem sebe, neboť její intelekt je sveden. Zapomněla naslouchati hlasu intuice ve vlastním nitru, který ji živelně spojoval s Bohem k jejímu štěstí. Intelektuálka nevěřící vzdaluje se vždy více, hlas intuice k ní těžko doléhá, návrat je vždy obtížnější.

Chtěla zrovnoprávnění. Z pozadí, z tajemného šera, kde byla šepotem inspirujícím, vystoupila do plného světla, do poledního žáru, kde stojí vedle muže jako jeho konkurentka. Není dnes pole (kromě katolického kněžství), jež by ženě bylo jako kdysi terra incognita, protože interdicta. Pokusila se na všech, změřila fyzické i duševní síly i tam, kam po tisíciletí neměla tak všeobecně přístupu. Je tedy teď šťastnější? Našla - osvobozena, co hledala? Našla to u katedry

vysokých škol, vyučujíc matematice? Našla to v laboratořích nad kulturami bacilů neb nad fiólamy a platinovými miskami? Je šťastna novým, neznámým štěstím v lavicích poslanecké sněmovny, u volantu závodního auta dobré značky, nebo v letadle při dosažení dálkového či výškového rekordu? Je snad trvale a dokonale blažena, získávajíc cenu nějaké jiné sportovní soutěže, doplula v přístav klidu, přeplovavši La Manche?

Dobývši si rovnoprávnosti intelektuální, reklamovala znova své právo na mateřství v duchu bezvěří. Bere si toto právo i mimo manželství, a zvláště klidně mimo katolické manželství. Je šťastna v něm? Nezdá se, nebo by nemohla současně chtít nabytí práva na vraždění nenarozených.

Žena mající možnost intuitivního poznávání Boha, odvrátivši se od Něho, je zničena úplně a krutě. Psychická i fyzická její bytost je na cestě ke zkáze. V mateřství nachází štěstí, jen je-li zakořeněna v Bohu. Fysické mateřství je jen nižší úkon; teprve v duchovním dosahuje plnosti svého poslání a pravého štěstí. Prvého může postrádat, ne však druhého.

Tři ženy výše kreslené jsou z těch šťastných. Bůh je vedl tak, že jako intelektuálky, umělkyně a nekatoličky (první aspoň ne praxí) zaslechly hlas intuice v nitru; obrátily pozornost do svého nitra a staly se vášnivými hledači Světla. Došly k Bohu. A pochopily, ať v manželství nebo mimo ně, že mateřství uspokojuje ženu jen tehdy, dává-li něco více nad fyzický život: když dýchá modlitbou, sebezáporem a obětí v častém spojování se s Bohem na vznik a život a prospěch ctností u sebe i u jiných. Tak v nich povstává žena nová, šťastnější. Ale křesťan v ní shledává odlesk tváře Té, jež před pahrbky hrála před očima Tvůrce, když pořádal tvoření dle odvěkých svých plánů.

P. M. Habáň, O. P., Kristus zdroj života.

Svatý Pavel prohlásil národům podivuhodný plán Boží: (Efes. 1. 4-6.) „Vyvolil si nás v Kristu před ustanovením světa, abychom byli před ním svatí a neposkvrnění, předurčiv nás v lásce k přijetí za své syny skrze Ježíše Krista podle zaslíbení své vůle, aby se velebila sláva jeho milosti, kterou nás omilostnil ve svém milém Synu...“

Podivuhodný plán Boží dobroty: omilostniti, zahrnouti svou nekonečnou něhou lidstvo pro Krista, pro jeho Krev posvětit duše a přivésti je zase do obvyklého běhu věcí, v němž byly stvořeny. Od Boha vše pochází a k Bohu zase vše směřuje. Člověk, vynikající dílo Boží moci, v jehož důstojnosti se odráží lesk a obraz nejsvětější Trojice, neměl dle vůle vypadnouti z oběhu Boží dobroty kroužící tvorstvem, tvořící a přivádějící vše k sobě, Bůh našel jiný způsob, podivuhodnější, než bylo stvoření všeho z ničeho, ustanovil povznésti lidstvo k sobě pro smrt a Krev svého jednorozeného Syna. Výsledek tohoto díla mělo býti posvěcení lidstva, člověk měl zase dospěti k důstojnosti dítky Božího.

Nový život byl dán lidstvu s Kristem a pro Krista.

Vykoupené duše Krví Kristovou mají umřít s ním a povstati k novému životu, naděje a lásky, svatého úsměvu a svatě něhy. Toť tajemství, které bylo ukryto od věků v Bohu a které zjevil lidstvu Bůh pro Krista. Svátý Pavel považuje se za posla blahé zvěsti synovství Božího: „Mně nejmenšímu z věřících jest dána milost, abych zvěstoval národům nevystihlé bohatství Kristovo.“ (Efes. 3, 8.)

A jako Kristus vstoupiv na nebesa žije ve slávě Otce, tak i věřící povzbuzeni k novému životu mají hledati vyšší věci, nebeské, žít životem Kristovým v Duchu svatém, kterého seslal jako největší dar vykoupení, vrchol vši lásky Boží. Láska nestvořená, soupodstatná s Otcem a Synem se sdílí synům Božím, aby je přivedla k vrcholu spojení s Bohem a dokonalosti.

Podivuhodný plán Boží byl ustanoven od věků, aby se v čase vyplnil. Prostředkem k jeho vyplnění se stal jednorozený Syn Boží. Provedl svou cestu lásky k lidstvu a zůstal nevyčerpatelným pramenem milosti a života v církvi, již zanechal, aby pokračovala v posvěcování lidstva na věky pro jeho zásluhy.

Kristus se stal cestou člověku k Bohu. Zvolil si cestu vtělení, přijal na sebe lidskou přirozenost, aby se stal pojítkem dvou propastí, člověka — s Bohem. Jediný Syn Boží byl schopen překlenouti propast, která se otevřela mezi Bohem a

člověkem po hříchu. Pro nevýslovnou a nekonečnou Boží velebnost hřích stal se nekonečnou urážkou, nesmírným nevděkem, jemuž člověk nemohl zadostučiniti.

Dobrota Boží se sdílí a svou sdílnost ukázala právě ve Vtělení, kde se sdělila člověku v nejvyšší míře. Syn Boží přijal lidskou přirozenost, zůstav Bohem.

Tím dobrota Boha našeho ukryla všechny hrozné vlastnosti, spravedlnost, přísnost, zahalila je do lesku lásky a milosrdenství, aby lidstvo přivábila. Bůh nepotřeboval tohoto způsobu, vyvolil jej však, aby ukázal svou lásku tvorům. Chtěl takto posvětit lidstvo, aby je přivábil: „Tak Bůh miloval svět, že vlastního Syna neušetřil.“ (Jan 3.)

Začalo se uskutečnění Božího plánu o posvěcení, o omilostnění tvorstva. Pokračování.

Vysvobod' mne, Pane!

Z hodinek za mrtvé v den Dušiček.

Vysvobod' mne, Pane, od věčné smrti v onen strašný den, až budou se pohybovati nebesa i země, až přijdeš soudit svět ohněm.

Den onen, den hněvu, pohromy a béd, den velký a hořký nesmírně, až pohybovati se budou nebesa i země.

Chvěji se a děším, až nastane šetření a chystaný hněv, až přijdeš soudit svět ohněm.

Co potom já, ubohý, co řeknu neb co učiním, když ničím se nemohu vykáhati před takovým soudcem? až budou se pohybovati nebesa i země.

A nyní, Kristě, Tě prosíme, slituj se, žádáme, jenž jsi ztracené přišel vykoupit, vykoupené nezatracuj, až přijdeš soudit svět, ohněm!

Tvůrce všeho, Bože, jenž jsi mne z hlíny zemské utvořil a vlastní krví podivuhodně vykoupil, tělo mé, byť zpráchnivělé, vzkřis v den soudu.

Vyslyš mne, vyslyš, bys duši mou kázal uvést v lůnu Abrahama, patriarchy svého.

Vysvobod' mne, Pane, od smrti věčné v onen strašný den, až budou se pohybovati nebesa i země, až přijdeš soudit svět ohněm!

Církevní modlitba.

Modleme se: Všem věrných Stvořiteli i Vykupiteli, rač uděliti odpuštění všech hříchů duším svých služebníků a služebnic, aby zbožnými přímluvami došli prominutí, po němž vždy dychtili, jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého. Bůh po všecky věky věků. Amen!

J. Krlín, Svatý Jan od Kříže.

Pokračování.

Řekl jsem již několikrát v této studii, že jednotu duše s Bohem závisí na velikosti lásky nadpřirozené. „Je třeba,“ dí sv. Tomáš, „aby vůle byla řízena k Bohu plamenem lásky a zbožnosti.“ (In lib. de div. hom. 1. T. C. III.) Je tak úzká brána, která vede k Bohu, že jedině člověk, proniknutý láskou, jí projde. Člověk, jenž chce nabýti lásku nadpřirozenou, musí v sobě udusiti lásku k sobě a lásku ke tvorům, která brání nadpřirozené jednotě. Duše se nesmí ani zastavovati u různých dober duchovních, nesmí hledati cíl v duchovní útěše, nesmí se spokojiti ani dary proctví, zázraků a podobně, neboť cíl její jest vyšší. Již svatý Pavel ve své slavné XIII. kapitole ke Korintským vystihl, že jedině láska jest bezprostřední cestou k jednotě, a nic jiného jí nenahradí: „Kdybych mluvil všemi jazyky, měl dar proctví,

kdybych se zřekl všeho a podstoupil i mučednictví..., lásky však kdybych neměl, nic nejsem, nic mi neprospívá.“ Duše, oprostěna od svého závaží, miluje více.

Prvé dvě temné noci jsou, jak jsme viděli, očišťováním, bez něhož nelze dostoupiti vrcholu Karmelu. Duše, podporována milostí, v zápase se sebou samou odvrhuje nedokonalosti všeho druhu. Rozjímáním o Bohu se zdokonaluje, činí díla lásky. Jak postupuje, jak stoupá na výšiny, stává se i meditace obtížnou, mizejí různé duchovní útěchy a vnitřní suchost se rozšiřuje. Třeba odpověděti Bohu vůlí. Touha po Bohu mohutní. Duše, již Bůh zalévá stále více svou milostí a svou láskou, chtěla by letěti, aby brzy dospěla k cíli. Proto odvrhuje i to přirozené své poznání, aby byla lehčí, a aby učinila místo, dovolte mi mluvit co nejkonkrétněji, lásce. Dosáhne konečně stupně, na němž věrou jsou jí otevřeny nové obzory. Poznáváme své dvě temné noci, při nichž milost pomáhá duši, ale při nichž duše sama musí vésti ostrý boj. Ale to není ještě konec, vrchol Karmelu jest ještě daleko. Svými vlastními silami by ho nedosáhla, potřebuje zvláštní pomoci, nového světla a těch se jí dostává v tzv. očišťování pasivním. V očišťování aktivním, jak jsme viděli, lidské úsilí má důležité poslání. V očišťování pasivním, které jest dvojí, duše jaksi odpočívá pod pláštěm milosti a lásky Boží. Toto odpočívání není leností, ale jest plné lásky a touhy po jednotě. A čím více jest duše zatopena světlem, tím více hoří plamen lásky.

Duše se očišťovala pokáním a sebezpřemáháním od hříchu a lásky k věcem stvořeným, ale jest v ní ještě mnoho sklonů, jichž si ani neuvědomuje, a jichž se nezbaví svými vlastními silami. A tu ji Bůh očišťuje, veda ji po cestě pasivního očišťování. Je třeba, aby prošla touto cestou, chce-li se státi dokonalou. Bůh ji očišťuje temnotami, suchostí, úzkostí. Neboť v duši, která prožila temnou noc (aktivní) smyslů, zbyly sklony k pýše, k duchovní lakotě, smyslnosti, hněvu, závisti a lenosti. Bůh duše očišťuje novou cestou, jejíž tři znaky jsem sdělil. Že je ta pasivní noc bolestnější než aktivní, jest přirozeno. Světlo, kterým Bůh duši zalévá, je tak intensivní, že převyšuje přirozené její schopnosti. V něm vidí celou svoji bídu, ale zároveň — a to jest významné — cítí mohutnění touhy po jednotě s Bohem. Jest ve zvláštním stavu: Odvrhla stvoření, ale nedosáhla ještě Boha, po němž touží. Ta žízeň Boha roste a jest jisté, že duše nevýslovně trpí. Cítí neúměrnost mezi svou nicotou a nekonečností lásky Boží.

Temná noc duše působí dva druhy temnot nebo očišťování, podle toho, zda se dotýká části citové nebo duchovní člověkovy. První druh jest častější, druhý jest řídký a jest výsadou pokročilých. Že jest duše v pasivní noci smyslů, poznáme podle tří znamení: 1. Nemá útěchy při rozjímání o věcech božských a současně není upokojena věcmi stvořenými. Kdyby ta suchost vnitřní pocházela od hříchu, duše by hledala útěchu ve věcech stvořených. Ale toto znamení by nedostačovalo, ježto ta vyprahlost by mohla býti zaviněna indisposicí nebo smutkem. Proto duše 2. ustavičně myslí na Boha a ta vzpomínka má v sobě úzkost. Duše se bojí, že Bohu špatně slouží, že se Bohu nelíbí, poněvadž jí neutěšují duchovní věci. Příčinou té suchosti jest, že Bůh uvádí stále dále duši, takže smysly není s to přijmouti, co je převyšuje. 3. Duše není s to uvažovati, meditovati. Bůh nepůsobí na ni prostřednictvím jejích schopností, ale jeho milost působí přímo na duši. Kdyby člověk se pokoušel napomáhati působení milosti Boží, dosáhl by spíše opaku. Bůh nežádá osobní činnosti člověkovy, ale žádá, aby se úplně odevzdal jeho vedení v naprosté pokoře a trpělivosti. Srovnáme-li tento stav se stavem, který jsme zhlédli po aktivní temné noci smyslů, vidíme hned rozdíly, i když v leccems jest spojitost. Tam vnitřní útěcha, sladkost, zde poznání sebe a své bídy, která nemá plodem klid. Tam se zdálo duši, že pokračuje ve ctnosti, že Bůh si ji oblíbil, zde vidí, že není ničím, že jest v ní mnoho nedokonalostí a bídy.

V té pasivní noci smyslů nesmí se tedy duše starati o meditaci, musí zůstat v klidu, i když se jí zdá, že nic nedělá. Vytrvává v modlitbách. Jest trpělivá a pokorná, v ničem nespolehá na sebe. Zatím láska začíná zapalovati ducha. Neboť temná noc smyslů jest pouze průpravou, v níž duchu byly podrobeny smysly. Bůh v pasivní temné noci ducha provádí vymýcení všech nedokonalostí a připravuje ducha k jednotě.

Jako nebylo lze mezi aktivní nocí smyslů a ducha učiniti přímou linii, která je odděluje a odlišuje, tak ji ani nelze nakreslit mezi pasivní nocí smyslů a ducha. První končí a druhá začíná a konec první jest prostupován začátkem druhé. Nemůžeme se tomu ani diviti, znajíce úzký vztah mezi schopnostmi citovými a duševními. Podle svatého Jana od Kříže přechod mezi oběma jest charakterisován duchovním klidem, který trvá kratší či delší dobu. Duše má zalíbení ve věcech božských a jest chvílemi prozařována kontemplací. U lidí se objevují vytržení, extase, fyzická

utrpení. Svoboda ducha není úplná. Démon často užívá tohoto přechodu, v němž člověk jest ještě v leccěms nedokonalý, k pokušení. Jest vystaven na pospas falešným viděním, falešným proroctvím, domnívá se, že mluví s Bohem a se svatými, ale ve skutečnosti jest vše jeho fantasií. Ale tím roste pýcha, marnivost a mnohé duše tak i hynou.

Svatá Kateřina Janovská napsala ve svých „Dialogích“ (II., c. 2.) slova, která nám ukazují rozdíl mezi prvou a druhou cestou: „Kdysi,“ píše, „rozum, paměť a vůle cítily tvoji lásku v každém dění. Nyní naopak jsem nahá a zbavena všeho a není mi možno milovati a jednati podle svého zvyku. Co si počnu, jsouc zároveň živá a mrtvá a zbavena rozumu, paměti a vůle, a co jest horší, lásky?“ Bůh zbavuje duše všeho temnou nocí. Svatý Jan mluví zde o vlité kontemplaci, v níž Bůh vede duši v tajích dokonalosti a lásky, aniž ona sama zakročuje, aniž ví, v čem ta kontempace spočívá. Očišťuje ji a osvěcuje ji, připravuje ji k jednotě lásky se sebou samým.

Ta příprava není jen nocí a temnotou, nýbrž jest i utrpením a mukou. „Neboť božská moudrost převyšuje všechny schopnosti lidské duše a proto jest jí temnou. Druhá příčina tkví v nízkosti a nečistotě lidské duše, které působí, že světlo jí působí bolest a muka.“

První bolest tkví v rozdílu světla a moudrosti božské a malosti lidské duše. Duše vidí, jak jest špatná a poskvřená a představuje si, že jest pronásledována Bohem jako jeho nepřítelkyně. Ten dojem působí nesmírné utrpení a duše se považuje za zavrženu. Bůh to dopouští, aby jí ukázal, že svými silami nic nedosáhne. Dalším důsledkem světla jest, že duše si uvědomuje svoji slabost. Bolest toho je taková, že by bylo úlevou člověku, kdyby zemřel. Duši se zdá, že s ní nikdo necítí slitování. Ta záplava božského ji zbavuje starého člověka, takže při pohledu na vlastní bídu se jí zdá, že jest pohlcena obludou a ztrávena jí jako Jonáš v bříše velrybím. Ovšem největším utrpením jest pro ni pocit, že jest zavržena Bohem. Nejen ji opustili všichni přátelé, nejen zmizela všechna dobra, nýbrž i Bůh ji opustil. Duše trpí nemajíc opory a jsouc opuštěna. Bolest je tím větší, ježto duše, než byla zahalena touto nocí, pociťovala určitý pokoj. Nepomáhají ani rady duchovního vůdce, neboť duše z nich neporozumí ničemu a nebude jimi utěšena. Než chvílemi z vůle Boží působí přece tato kontempace jako utěšující. Není malou bolestí, že jest duši nemožno modliti se. Modlí-li se, děje se tak s velikými obtížemi, že se domnívá, že jí Bůh neslyší. Její paměť je tak zeslabena, že si ani neuvědomuje, co činí. Není schopna upnouti se ať na cokoliv.

Čím intensivnější jsou tyto bolesti a ta utrpení, tím jest očišťování kratší. Snad bude trvati někdy celá leta, než bude duše uzpůsobena k jednotě s Bohem, které bude možné, až všechny nedokonalosti a všechny sklony budou vyplněny. Bůh, aby vydržela duše ta nesčíslná utrpení, dopřeje jí časem některou útěchu. Někdy se zdá duši v té útěše, že již nikdy jí nenavštíví utrpení, ale ono se opět dostavuje, dokud není duše úplně očištěna. Rozum jest zbaven vši nedokonalosti, nemá zájmu na věcech, vůle není spoutávána pozemskými touhami. Duše se stává svobodnější v míře, ve které činnost rozumu jest nadpřirozeným světlem změňována. Duše tedy je tím bezpečnější, čím více se oprošťuje od svých přirozených schopností a od své přirozené činnosti. „Proto, duchovní člověče, když zjistíš, že tvá chuť se zatemnila, že tvůj cit jest vyschlý a že tvé schopnosti nejsou k žádné činnosti vnitřní, nermuť se proto, hledej v tom spíše dobré znamení, neboť Bůh tě osvobozuje od tebe sama.“ A duše jest v tomto stavu milejší Bohu, než když pociťovala útěchu, neboť stav pozdější jest dokonalejší dřívějšího. K dokonalosti spějeme nejrychleji cestou utrpení. Bůh nás nezbavuje své milosti.

Ostatně třeba se diviti, že temnoty se stávají hustšími, čím více se blížíme k Bohu? Obraz s intenzitou slunečního světla mně opět přichází na mysl.

Toto působení Ducha svatého se děje tajemně bez přirozené účasti rozumu a ostatních schopností. Nechápe ho ani duše, ba ani démon. Očišťuje duši v tajnosti. Duše ho nedovede pojmenovati ani vysvětliti, neboť je prosté a všeobecné a ani obraznost ani smysly nejsou s to vysvětliti je. Tato mystická moudrost skrývá v sobě duši, takže se cítí úplně odloučena ode všeho stvoření. Vidí se — mluvím téměř vlastními slovy sv. Jana od Kříže — přenesena do hluboké a širé samoty, do níž nemá přístupu žádná věc stvořená, a která jest jako nesmírná poušť bez hranic. To odloučení je tím lepší, čím jest hlubší, prázdnější. Duše jest v něm povznesena nad všechny věci stvoření.

Duše stoupá po mystickém žebří božské lásky, který má deset příček. Nejdříve duše ztrácí chuť ke stvoření, které není s to ji utěšiti a jí pomoci. Hledá ustavičně Boha ve všem a slova jednání mají za předmět jen Milovaného. Duše se považuje za neužitečnou a proto za nejnehodnější ze všech. Trpí pro Milovaného a nehledá utišení. Chce se toliko líbiti Bohu a působiti mu radost, sloužiti mu, byť to vyžadovalo utrpení sebevětšího. Chce utišení svoji touhu po Bohu za každou cenu: Chce viděti Toho, jehož miluje, nebo zemříti. Cítí lásku, jež ji rozplameňuje. Nebojí se ničeho a žádná rada, žádné přemlouvání jí neodvrátí od Boha. Jednota. Touha duše jest splněna, ovšem ne způsobem definitivním, neboť, kdyby byla ustavičně na tomto stupni, byla by účastna slávy na tomto světě. Duše hoří láskou a pociťuje rozkoš, kterou třeba cítili apoštolové, když Duch svatý na ně viditelně sestupoval. Duše se připodobňuje Bohu. Ti, kdož mají toto štěstí, dosáhli očistění láskou naprosto dokonalého a po smrti přecházejí do nebe bez očištění.

Čím vnitřnější a duchovnější jest působení Ducha svatého, tím méně je chápe ďábel a tím jest duše jistější před jeho svody. Ale ďábel nicméně útočí na nižší část lidské duše a bolestí, hrůzou a děsem hledí rozrušiti vyšší část duše. Ale spíše dosahuje opaku a duše, cítíc přítomnost nepřítelovu, tím větší láskou se rozpaluje. Někdy přece s dopuštěním Božím ďábel nabývá vlivu na duši, která prodělává nová utrpení, ale vítězí.

Bůh jako nejvyšší Pán bydlí podstatně v duši a nikdo neví, co se děje mezi ní a Jím. Duši se dostává tajemných sdělení, jež jsou ovocem té jedné duše s Bohem. Tehdy jedině vroucí láska osvěcuje srdce a vábí je k Bohu. Bůh jest vůdcem duše, on jediný jí dává křídla, aby vzlétla.

V Písmě svatém nalézáme základy těch deseti stupňů, o nichž byla řeč. „Láskou umdlévá duše.“ Volá, že „vstane a půjde k tomu, jehož miluje mé srdce... Surgam et quaeram quem diligit anima mea“. Mluví o lásce, o milování jako smrt. V XLI žalmu čteme: „Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum — Jako prahne jelen po prameni vody živé, tak touží duše po Tobě, můj Bože!“ A zdaž tato slova (J. III., 2) nepřipomínají desátého stupně: „Budeme mu podobni, ježto ho uvidíme, jak jest - Similes ei erimus quoniam videbimus eum sicuti est.“

Svatý Jan od Kříže ve svých třech temných nocích shrnul svoji ascetickou a mystickou nauku. Bohužel „Stoupání na Karmel“ a „Temná noc duše“, jejichž obsah jsme studovali v těchto kapitolách, nejsou dokončeny. Byly-li dokončeny, což jest velice pravděpodobno, pak se veliká část ztratila. Třeba hledati doplnění v „Duchovní písni“ a v „Živém plameni lásky“. Svato Jan od Kříže dostupuje v nich takové výše, že se při četbě chvějeme a třeseme. Jeho verše napodobují tu úchvatnou starozákonní „Velepíseň“ a jako ve strofách „Velepíseň“ cítíme i ve strofách sv. Jana od Kříže „křik duše zmítané horkou vášní“, jak dí M. F. Gazes. Ovšem, nikdy nesmíme zapomenouti jednoho: Řeč lidská není s to vyjádřiti tu lásku nadpřirozenou a to, co okouší duše, jež dosahuje takového stupně dokonalosti spojení s Bohem. „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.“ (I. Kor. 2, 9.)

Je těžko podati nauku sv. Jana od Kříže, pokud se tají v obou jmenovaných dílech. Pokusím-li se o to, bude to jen přeslabou ozvěnou. Ale chtěl bych alespoň, aby čtenáři moji uviděli do konce realizaci těch krásných příkazů, které jsem uvedl na počátku a v nichž byla letmo shrnuta celá nauka světcova: Bůh jest vše, člověk není nic!

Dokončení příště.

P. Jan Ev. Urban, O. Fr. M., Řád bratří Menších.

Jest těžko v krátku popsat poměry a stav, jaký vládl v církvi a v duších kolem roku 1200. Bylo by nutno zkoumati všechny politické, náboženské a kulturní složky, které tvoří historii tohoto století, abychom dovedli pochopit, že v tomto sladkém věku svatého Františka s jeho rajskou prostotou, ve století svatého Antonína s jeho zárkou, byly tak smutné vyhlídky pro království Boží na zemi, že památka na Vykupitele prakticky téměř vymírala a že se pomalu uhnizďovalo v srdcích lidu, hlavně venkovského, nové pohanství. Byly ovšem mohutné kláštery, v nichž žily duše na výšinách svatosti, ale ty stály na vysokých horách, ohrazeny mohutnou zdí klauzury a zákazem obcování se světem. A duhovenstvo světské se věnovalo tak málo kázání slova Božího, že lid sotva několikrát do roka slyšel slovo s kazatelnou (a to píši ještě proto, abych snad nekřivdil). A protože ani život kněžstva a předních zástupců církve nebyl

ideálním obrazem života Spasitelova, jaký div, že obraz Ježíšův bledl ve vědomí tehdejšího věku a že se na druhé straně dobře dařilo bludům, které pod zástěrou pravého učení Kristova a zdánlivého následování jeho života se rozlézaly po křesťanských říších v takovém množství a síle, že se staly dalšímu životu církve vážným nebezpečím. Byli to hlavně „Lyonští chudí“, Valdenští, kteří na svou okázalou chudobu chytali duše do sítě nejnemožnějších bludných představ. Církev trpěla na nemoc svých vlastních synů. Boží Prozřetelnost musila tehdy zachránit církev, kterou brány pekla nasmějí přemoci; Bůh tak ráčil učinit dvěma řády, dvěma apoštoly, Dominikem a Františkem a jejich dílem.

Proč vznikly dva téměř současně? Neměly se spojit, jak prý jednoho času chtěl svatý Dominik? — Asi ne, nebylo to v plánu Prozřetelnosti. Měly se doplňovat, jak dnes snad smíme při pohledu na jich dějiny soudit: V intelektuelní Francii měl začít Dominik svou kazatelskou činnost a František na snivě a více citové a smyslové půdě Itálie měl svým putováním v naprosté, nevidané chudobě a svou jasnou a veselou povahou vracet duším Krista Spasitele. Oba řády jsou apoštolské, oba žebravé, oba kazatelské, ale u dominikánů je více zdůrazněn apoštolát slova a kázání, u synů Františkových více apoštolská chudoba a apoštolát života a příkladu. U dominikánů musí vše sloužiti studiu a přípravě na kázání a hájení evangelia, Františkovi je nade vše chudoba, které obětuje i studium, ano i poslední knihu evangelia, kterou má celý klášter. 1 Jest zajímavé, že tento směr se nese celými dějinami obou řádů a že je charakteristickým rozdílem obou škol řádových, tomistické a scotistické: Jako sv. Tomáš přisuzuje primát důstojenství rozumovému poznání, tak Duns Scotus pokládá za vznešenější mohutnost vůli. A i v nejučenějších a nejteoretičtějším traktátech pravého syna Františkova, sv. Bonaventury, proniká stále mravní tendence. 2 Jistě ani svatý Dominik a tím méně prostičká duše svatého Františka si nepomyslili, že jejich povahové rozdíly (jistě vůbec neuvědomělé) budou míti vliv na učené otázky jejich synů.

1) *Jednou přišla prosit sv. Františka o almužnu matka jednoho z bratří. Sv. František nic neměl. I dal jí z chóru knihu evangelií, jedinou, kterou měli. „Raději konat evangelium, nežli číst,“ tak asi to odůvodnil, neboť knihy tehdy stály pěkné peníze.*

2) *Srovnej článek „Kniže mystiků“ v 2. čísle „Na hlubinu“ tohoto ročníku.*

Tím již jest určen základní rys řádu sv. Františka: Život apoštolský; vrátit lidem Spasitele tak, jak žil, kázat jim ho, ale hlavně žít jim život Kristův před očima. To bylo jeho horoucí touhou, touhou tak silnou, že se stal živým obrazem Ukřižovaného svými stigmaty. To je smyslem jeho řádu: Proto začíná svatá řehole tak významně:

„Ve jménu Páně se počíná život bratří Menších...

Kapitola 1. Řehole a život bratří Menších jest ten, svaté evangelium Pána našeho Ježíše Krista zachovávat životem...“3 3) *Viz článek „František, muž evangelický“ ve 4. čísle I. ročníku.*

Apoštolskému životu musí vše sloužit a to, co jest na apoštolech nejnápadnějším, co vlastně činí život apoštolským, to je hlavní myšlenkou řádu: chudoba, pokora a život bez místa, „kam by člověk hlavu složil“. Ani jednotlivci ani celek nesmí nic mít. Zvláště přísný jest zákaz peněz. Z pokory pak vyplývá, že řád Františkův jest popředně určen pro lid, jemuž je chudobou tak blízký, jako jiné řády zase se věnují podle svého poslání jiným kruhům, nemocným, učeným, dětem apod. Charakteristickým rysem řádu jest též zvláštní jas a radost ze života, odraz to evangelické „radostné zvěsti“ a nezávislosti na zemi. „Zpěváčkové Boží“ — volal rád František bratry.

Toto lidové poslání se ukazuje již ve jméně řádu: Za časů Františkových byly spory mezi šlechtou a lidem v italských městech něčím téměř nutným. Šlechta se zvala majores, lid minores. I nazval tak i František své bratry: „Fratres minores, bratří menší“, čili lidoví. To jest tedy skutečný název řádu a dosud se tak značí: O. Fr. M., to jest ordo Fratrum Minorum, řád bratří Menších.

Svatý František založil svůj řád asi roku 1207 - ovšem s počátku vůbec na založení nějakého řádu nemyslel — a roku 1209 dosáhl ústního schválení od slavného papeže Inocence III. Když řád se úžasně rychle šířil, byl nucen napsati řeholi, ač nechtěl, neboť jedinou řeholí přál si míti evangelium. Řehole má 12 kapitol a obsahuje příkazy, z nichž 25 zavazuje pod těžkým hříchem, což nebývá při jiných řeholích. Její tón však jest tak evangelicky prostý, jako ten, který ji psal, takže připouští přísnější i mírnější výklady. To se také brzo, ještě za života Františkova, ukázalo. Méně horliví

bratří dovolovali si pomalu různé ústupky proti Františkovu ideálu chudoby, takže se řád brzo štěpil na mnoho větví. Nejznámnější a nejrozšířenější (a dnes jediné) jsou tři větve: Fratres Minores, bratří Menší, zvaní františkáni — Fratres Minores Capuccini, kapucíni, a — Fratres Minores Conventuales, minoriti (O. Fr. M. — O. Fr. M. Cap. - O. Fr. M. Conv.) Roucho řádové, které má úplně stejné P. generál i každý bratr laik, jest hnědý hábit s kapucí a bílý provaz kol beder. Pro zimu jest hnědý plášť.

V čele řádu stojí generální představený, Minister generalis, sídlící v Římě, volený na šest let kapitulou, na níž se scházejí představení provincií, zvaní provinciálové, ministři provinciales. Tito jsou voleni na kapitule své provincie na tři leta. Generál jest volen z celého řádu, provinciálové ze svých provincií. Po složení úřadu zastává každý místo jako dříve. Představení jednotlivých klášterů čili konventů, quardiani, tj. strážcové, jsou voleni nebo jmenováni na kapitule rovněž na tři roky. Žádný se nenazývá vlastně vyšším, přednějším nebo představeným, nýbrž všichni mají být dle 10. kapitoly řehole „služebníky, tj. ministři“ všech bratří.

Podle sčítání v roce 1925 měl řád 4. října toho roku celkem 18.753 členů. Připočteme-li ještě ostatní řády svatého Františka, má celé potomstvo serafického patriarchy na třicet tisíc členů.

Řád františkánský má také podle svého účelu největší misie zámořské, hlavně od počátku opatruje Svatou zemi, potom nejvíce misii spravuje v Číně a jižní Americe, ač i v ostatních zemědílích jsou jeho bratří. Celkem má v zámoří přes 2700 misionářů.

Řád bych také udal, kolik má světců, ale není to přesně možno. Jen podotýkám, že v měsíčním řádovém časopise (Acta Minorum) je stále několik — pět, šest, sedm procesů blahořečení nebo svatořečení. Ovšem, že, když jest jich tolik, není možno každého nového světce uctívat triduem, takže skoro zanikají, ač na příklad (myslím, že současně) byla se svatou Terezií svatořečena svatá Maria Magdalena Postelová, kterou bula kanonisační srovnává se svatou Terezií Velkou, nebo s blahoslaveným kardinálem Bellarminem zároveň jeden bratr fortník.

V Čechách jest řád od svých počátků, asi již od roku 1228. Má nyní 18 klášterů s malým, bohužel, počtem kněží. Ale rostoucí noviciát a klerikát skytá radostné naděje.

Heslem řádovým je oblíbená modlitba svatého Otce: „Můj Bůh a mé vše — Deus meus et omnia“, nebo apoštolský program: „Pax et bonum — Pokoj a šíření dobra.“ Pokoj a dobro bylo činností svatých apoštolů a samého božského Spasitele a jejich následování, přesné až do litery, je dějinným posláním a pokornou chloubou a radostí každého františkánského srdce.

D.M.E.O.

Magnae Deus potentiae...

Hymnus nešporní ve čtvrtku. - Přeložil Ant. Štemberg.

Hymnus ze VI. století.

Ó Bože moci veliké,
jenž tvory — děti plodných vod —
necháváš z části ve vírech,
z části je bereš v vzdušný proud,
jenž tlačíš ony v tůně hloub,
tyto zas zdviháš v nebes výš,
by místa různá zabrali,
ač původní kmen mají týž:

ó, uděl sluhům veškerým,
jež očisťuje krve proud,
by nepoznali pádu v hřích
a nestihl je smrti soud.

Ať viny tíž je nestlačí,
sic zajdou tlakem zdrcení,
neb pýcha ať je nezdvihá,

sic zhynou s výše svržení.

Ó, vyslyš, Otče předobry,
a Synu, Otci rovný, nás,
i s Duchem Utěšitelem,
s nímž kralujete v každý čas.

Bořivoj Benetka, Bl. Hroznata.

Život světců jde často podivuhodnými cestami, někdy plyne jako tichý potůček v ústraní a v samotě, ale vždy působí i po mnoha dlouhých letech svojí úchvatnou krásou.

Blahoslavený Hroznata také jest takovým vzorem, dobrým příkladem, vyrostlým v české vlasti. Byla to doba velikosti českého království za posledních Přemyslovců, kde dvorský přepych a nádhera slavných panovníků vyvolávala v duši reakci, odpor k dvorskému lesku, a duše spíše byla uchválena prostotou a tichem klášterních cel, kde tehdy jediné snad bylo možno žít opodál světa. Samota pro duše zdeptané bolestí jest jediným útočištěm, a proto v té době nalézáme tolik nových klášterů, útočišť pro ty, jimž doba nemohla dáti nic ze svého lesku a hluku, ale kteří zastrašení tím vším touží sblížit se s Bohem v modlitbě a tiché práci. Taková byla také cesta bl. Hroznatý za Bohem. Měl vše, co mohlo být základem šťastné rodiny: oddanou choť i syna, naději svého rodu. Bohatství a významné postavení opřádalo to štěstí zlatou sítí spokojenosti.

Než co jest stálého na světě, co nepodléhá změnám, jichž strůjcem bývá nečekaná událost v životě lidském? Hroznata byl ve svých nadějích najednou zničen. Jediný jeho syn, jeho pýcha, náhle mu zemřel v dětském věku, a hořem zrcená manželka nad hrobem svého jedináčka nalezla počátek choroby, která brzo přivedla matku za synáčkem. Bohatý a mocný šlechtic zůstal najednou opuštěn a ve světě nebylo proň již žádné naděje. Viděl, že to, co včera bylo skvostným obrazem štěstí, dnes přináší jenom nezměrný bol. A kde má hledati utišení svého žalu, kde zapomenouti na všechny hrozné chvíle bolestného rozvratu své rodiny? Vzal na sebe znamení kříže a chtěl jako bojovník za Svatou zemi zasloužiti si jméno Božího bojovníka. Stanul po prvé u moře, ale jeho nezměrnost a obtíže přechodu zastrašily duši, že neměl odvahy vstoupiti na loď a plaviti se za cílem své cesty. Hroznata obrátil své kroky do Říma, k hrobům apoštolským, aby si vyžádal rady od svatého Otce, jak by mohl nahraditi svoji službu ve vojsku bojovníků kříže. Uslyšel slova přívětivá a láskyplná, jimiž okřála jeho duše, a proto se radoval, když zvěděl z úst Náměstka Kristova, že může se vysvoboditi, či nahraditi svoji službu jinou úsluhou pro církve: nechť založí klášter premonstrátský na svém panství, kde by bylo útočiště těch, kteří truchlí a nařikají pro Krista. V příboji života mělo tu být útočiště duší jemu přibuzných, které zaleknuty hukotem a bouří lidského moře touží spočinouti v klidu a spokojenosti, jaké může dát jenom náruč bratrské lásky.

Vrátiv se domů, spěšně plnil přání svatého Otce, a tepelský klášter brzo stál jako ozdoba kraje a chrám zasvěcený Matce Boží místem útěchy. Zbožná legenda vypravuje, že hvězda podivuhodné krásy stanula při svěcení nad kostelem a mocná její záře překonávala i sluneční jas. V ní možno hledati slib této Hvězdy mořské, která slibovala, že sluhy své zápasící povede v trpkostech moře tohoto cestou pokoje a do přístavu je dovede, po němž touží srdce lidská. Matka Páně byla jistě od dávných dob milována a ctěna v českém národě, neboť s její úctou setkáváme se hned na úsvitu křesťanství u nás, a jistě často a často přimlouvala se za nás, kdy nevděčná srdce zapomínala na dobrotu a lásku jejího Syna. A tak tento úkaz jest jedním článkem toho velikého řetěze přízně, jíž zahrnovala nás naše Matka. Současně s klášterem tepelským stavěl Hroznata klášter chotěšovský, aby jej odevzdal sboru paní, jež by pod toutéž řeholí sloužily v něm Pánu. Klášter byl věnován památce svatého Václava, vévody země a patrona českého. Do kláštera se uchýlila jeho sestra Vojslava, vdova po krakovském purkrabí. Tak z nedokončené účasti na křížové výpravě vznikly v Čechách dvě nové výspy, ochranné body, k nimž se mohli utéci všichni, kdož toužili po plném oddání se službě Bohu. Proto papež jej přívětivě přijal, když uchýlil se k němu, aby pro kláštery vymohl výsady apoštolského Stolce. Ustanoveno, že budou vždy první mezi kláštery premonstrátskými v Čechách. Aby pak dokonal své dílo, přijal z rukou apoštolských roucho premonstrátského řádu, a v něm se navrátil do vlasti, vraceje se jako bratr tam, odkud vyšel jako rytíř. Svým přátelům, zrazujícím jej od vstupu do kláštera, dovedl krásnými jistě slovy vysvětliti, že mnohem větší prospěch pro jeho duši ho čeká v cele kláštera než v bohatém rytířském hradě, neboť zaměnění meče za kříž jest velikým ziskem. A kdo by nechtěl nalézt pro svoji duši přímější cesty za Kristem? Vstoupiv do řádu, nechtěl přijati žádného důstojenství v konventě, a jenom po naléhání přijal takový úřad, který by jej nepovyšoval na místo čelné, ale spíše dával mu mnoho povinností. Chtěl konečně již ustoupiti do ústraní, aby konečně našel místo a čas pro svoji duši, když dosud pečoval hlavně o jiné. Proto za cenu klášterních statků, které odevzdal pod královskou

ochranu, vykupuje záštitu pro kláštery premonstrátské. Dokončil tyto věci, kterými ještě se vázal k světu, těšil se, že najde konečně chvíle pro sebe, aby v klidu mohl sloužiti Bohu, jak si již dávno předsevzal. Než netěšil se dlouho vytouženému pokoji, neboť Pán chtěl vyzkoušeti trpělivost svého služebníka v poslušnosti, kterou sliboval svému opatu. Jako zakladatel a pán klášterních statků mohl jistě čekati jenom úctu a všemožné úsluhy od představeného kláštera, ale jakmile pozbyl všech svých práv a ztratil vliv na vedení hospodářské stránky klášterního majetku a stal se tak členem kláštera jako každý jiný chudý mnich, tu měl ukázati vzor poslušného člena řádu, poslušného a pokorného, oddaně přijímajícího napomenutí a pokárání představeného. Zde jistě tkví jeho největší čin, který ani dnes po tolika staletích nepozbyl své krásy. Vytrpěl od opata mnohá příkoří a pohanění a přece nikdy nepostavil se proti němu, nikdy nepoužil moci svých přátel, kteří poukazovali na bezprávi, páchaná na něm, který věnoval klášteru nejen svůj majetek, nýbrž i svoji pokornou službu. Trpělivě nesl tuto zkoušku, aby snad jeho spravedlivý odpor nepodnítl v konventě ducha nekázně. Strasti však rostly, a když konečně vyvrcholily a Hroznata neměl již síly dále trpěti jednání opatova, odhodlal se po dlouhém uvažování k poslednímu kroku: opustil klášter, aby svým odchodem přispěl k zachování kázně. Opustil tepelský klášter, ale neodložil již roucha řádového, které stalo se pro něho brněním nejkrásnějším. Nechtěl násilím si vymáhati svého místa, které tolik let si připravoval, pro něž tolik obětoval, neboť chápal, že zájem jedince musí ustoupiti zájmu celku. Jeho přátelé však zakročili sami. Bránil jim v tom podniku, ale nemohl se postavit jinou zbraní proti nim než prosbou za pokoj. Vrátil se potom znovu za upřímné radosti svých spolubratří, kteří jistě chápali jeho pokoru a dovedli mu projevití dík za příklad, jaký jim podal svým vystupováním. Než ani nyní nemohl si odpočinouti. Byl si kdysi vybral povolání bojovníka a proto čekala na něho nová útrapa a trýzeň, aby mohl stále dokazovati, že, vzal-li na sebe znamení kříže, musí také si toho být stále pamětliv a nésti jej pokorně a odevzdaně, jak to slavně sliboval. V klášteře již nečekalo na něho žádné utrpení, ale okolní šlechtici, kteří nyní se těšili na bohatou kořist v podobě statků klášterních, bezohledně začali loupit a drancovat. Hroznata však využil svých dávných přátelství a vymohl si zakročení proti lupičům klášterního majetku, kteří čekali stále připraveni, co by mohli uchvátit pro sebe a potom na účet svého lupu shánět radovánky. Statky odevzdané pod ochranu královskou nesměly utrpět škody, proto vymohl potrestání loupeživých sousedů, ale tím je proti sobě poštvál, a první příležitost, která se jim naskytla, byla pro ně vhodná k pomstě. Zmocnili se Hroznaty a zavelkli jej do Němec a tam uvrhli do vězení. Spolubratři chtěli obětovati vše, jenom aby jej vysvobodili z útrap, které vytrpěl ve vězení i na mučení. Nesvolil k výměně klášterního majetku za svoji osobu, a jak jim vzkázal, chtěl, ba spíše práhl po koruně mučednické, aby osvědčil svoji lásku ke Kristu. A tak zemřel přemožen útrapami a mukami nepřátel a spolubratři si aspoň mrtvé tělo zakladatele kláštera vykoupili a u veliké slávy pohřbili v chrámě. Tak skončil svůj život jeden z bojovníků Božích, kteří netouží po slávě, ale spíše se jí vyhýbají, hledajíce v samotě největší rozkoše duše a v obětování se pro Krista největší zásluhy. Krásně praví životopisec, nepochybně člen jeho řádu: „Tam také v mukách zemřel, a bojuje takto velezasloužilý voják pro Boha svého, kráčel smrti vstříc, i vešel s palmou mučednickou do nebe, aby kraloval s Kristem na věky“.

Dlouho jsem nechtěl psáti o bl. Hroznatovi. Jeho pokorná zbožnost mně často dělá výčitky, jeho plné obětování se často mi vhání krev do tváře. A přece dlouho přemýšlím nad velikým darem, který Bůh dovedl seslati našemu národu. Jsem nad tím v rozpacích a neznám jiného východiska než prositi přátele naší revue, aby aspoň oni pomohli křísiti staré ctnosti, jimiž národ byl obdařen od Boha. Kdybychom měli několik takových Hroznatů, jak povznesly by se naše kláštery, jak nové milosti by se jich prostřednictvím dostaly národu... Ale za tou větou dělám tečky, abych naznačil svoji beznadějnost. Proto snad dnešní článek nebude takový, jaký bych rád napsal, a neuspokojí vás. Není to moje vina. Chtěl jsem se vyhnout, ale redaktor si článek důrazně vyžádal. Bude-li proto někdo nespokojen, a prvý se hlásím já, nechť on převezme odpovědnost. Bl. Hroznata je problémem českého člověka a snad dnes příliš živým vykřičníkem, abych mohl o něm promluvit, jak mi to srdce našeptává. Tak článek jest torsem. Vyjde-li jednou ve sbírečce s jinými, snad bude lépe napsán. Ale potom snad to bude trochu obžaloba dneška. V knížce se to lépe snese. Povznéstí úctu k bl. Hroznatovi by bylo významným činem, ale odváží se někdo takového díla? Najde se někdo, kdo by jeho způsobem se zasloužil o povznesení monastického života?...

Pokračování.

4. Prostředky k získání užtků z nedělní liturgie.

Aby toto bohatství věroučné, mravoučné a liturgické neleželo u nás déle již ladem, je si vroucně přáti, by naši katolíci neděli svědomitě zachovávali jako posvátný den Páně. Musíme se bránit proti tomu, aby turistika, tělesná výchova, spolkový život, zábavy — třeba by to vše bylo pode jménem katolických podniků — nesetřely s neděle jejího nadpřirozeného charakteru. Neděle musí býti oasou v poušti všednosti, oddechem duše v hluku, shonu a prachu dnešního uštvaného a nemilosrdně krutého života, jinak zanikne náboženský život v prázdnotě zevnější práce, která bude jen marným, bezvýsledným vynaložením sil. Katolík musí bez výjimky neděli zachrániti pro své duchovní existenční nutnosti, pro nejnižší míru náboženského života. Proto katolík musí míti v neděli svůj klid, aby beze spěchu mohl se ponořiti do mše sv., které je přítomen, a musí míti volný čas, aby slyšel slovo Boží, sám něco náboženského soukromě četl, prorozjímal a potom neděli posvětil též dobrým skutkem duchovního nebo tělesného milosrdenství.

Církevní liturgie v neděli je mateřská, láskyplná ruka, která se nám nabízí, že nás povede a ukáže, co nám jest činiti. Chopme se té ruky! Beze všeho studia každý může přehojně vytěžiti z církevní liturgie, jestliže naučí se při mši sv. modliti se z misálku, který mu vydalo Dědictví svatojanské. Každý katolík musí v neděli vzíti do ruky knihu, které naši předkové říkali postila, to jest výklad nedělního čtení, nebo jinou solidní knihu o životě duchovním a mravním. Potom bude každá křesťanská neděle budičem svědomí, víry, lásky, horlivosti náboženské, neděle prožitá v duchu katolické bohoslužby vytvoří katolíky, katolické rodiny a osady, katolickou dobu a katolický život.

Neděle prožitá v duchu liturgie dá našemu celému životu pevný a stálý směr k Bohu a ke Kristu, vždyť na Krista a k Bohu vůbec vztahuje se celá bohoslužba nedělní, v tom je její podstatný účel, aby nás přivedla k Bohu a spojila život lidský se životem božským. Neděle naučí nás křesťanství vniterně prožívat, víru také na venek vyznávat, snahy náboženské uskutečňovati a život vyplňovati krásnými, šlechetnými díly: z lásky k Bohu budeme konati obětavě svou povinnost každý ve svém povolání a učiníme nad povinnost více tolik, na kolik stačí síly. Kéž nemluví nedělní liturgie k hluchým srdcím a její obrodná síla nechť neproudí nadarmo ze srdce církve!

II. Liturgické posvěcení všedního dne.

Církev svou liturgií snaží se pronikati všude, povznášeti mysl od hmoty k duchu a od světa k Bohu a tak posvětití všecken lidský život. Proto učí nás práci spojovati s modlitbou a tak překonávati naturalismus a materialismus a vytvářeti ze života ustavičnou bohoslužbu. Křesťan v duchu liturgie věnující se svým povinnostem a pracím prožívá den po dni s velikými myšlenkami a ušlechtilými city v srdci a život jeho plně dosahuje svého cíle a spolu získává hodnoty věčné pro svůj obsah, pohnutky a prostředky. Pokusme se hledati v denním životě stopy liturgických vlivů, připomeňme si jejich účel a poznáme, že liturgie opravdu mění dny všední ve slavnostní a sváteční.

1. Význam křesťanského týdne a jeho dějiny.

Ze všedních dnů všímala si zbožnost starokřesťanská zvláště středy a pátku a to pro jejich vztah k umučení Páně: ve středu byl Pán zrazen, v pátek dotrpěl. Tyto dva dny zvoleny k bohoslužbě v opaku proti pondělí a čtvrtku, kdy se horliví farizeové postívali dobrovolně (sr. Luk. 18, 12), podobně jako neděle křesťanská nastoupila místo starozákonní soboty. To byly také nejstarší postní dny křesťanské. O křesťanech v severní Africe dosvědčuje ze 2. století Tertullian, že v ty dni slavili oběť eucharistickou, kdežto jinde nekonala se mše sv., nýbrž liturgie skládala se ze čtení Písma sv. a modliteb. Sobota na západě byla dnem postním a beze mše sv., což vzniklo prodloužením páteční vzpomínky na smrt a pohřeb Kristův; na východě od 4. století sobota má již eucharistickou oběť.

V církevní liturgii nazývá se všední den feria, to jest den prázdny, volný, a počítá se od neděle, takže pondělí je ferie druhá, úterý třetí atd.; sobota zachovala si původní hebrejské jméno sabbatum. Slovo feria značí asi tolik jako sabbat, totiž klid, odpočinek, prázdno od povinnosti. U starých Římanů feria byl den, kdy se nekonalo řízení soudní ani jiná podobná úřední řízení (sr. naše soudní prázdniny). Breviář připisuje sv. papeži Silvestru zásluhu, že úředně zavedl název ferie do křesťanského kalendáře, a odůvodňuje název ten tím, že klerikové každého dne mají odvrhnouti od sebe zaměstnání světská a oddati se službě Boží. Durandus, vynikající církevní právník a liturgista 13. století, rozšiřuje

význam slova feria, to jest prázdeň tak, že křesťané mají býti každého času prázdní hříchu. Nejvhodnější výklad jest asi ten, že život křesťanský je nepřetržitým svátkem, to jest, že má býti celý zasvěcen službě Boží. Pěkně o tom praví prelát dr. Josef Pospíšil ve svém traktátě O Bohu trojjediném podle osobnosti: „Ačkoli církev svatá slaví svátek nejsvětější Trojice v církevním roce první neděli po sv. Duchu, přece nás mimo to ještě vybízí, abychom každý den v roce jejich cti a slávě zasvěcovali počínající denně své práce, pokračující v nich a zakončující je ve jménu Otce, Syna a Ducha sv. A proto nazývá každý den „feriam“, to jest svátek, věnovaný a zasvěcený službě Boha trojjediného a napomíná nás, aby celý život náš byl stálým svátkem, stálou ferii, která by všechny naše myšlenky, city a práce přese vši jejich rozmanitost soustřeďovala v jednom úmyslu, konati vše k větší cti a slávě Boha trojjediného. A když tak všechny dni svého života budeme posvěcovati tímto úmyslem, pak můžeme se kojiti pevnou nadějí, že nejsvětější Trojice promění jednou prchavé a měnivé ferie našeho vezdejšího života v jedinou ferii věčnou, ve které budeme na ni patřiti tvář v tvář a stále budeme ji prozpěvovati: Sláva Otcí i Synu i Duchu sv. a že v tomto neprostředním na ni nazírání a chvalozpěvu na její slávu, moc a dobrotu dojdeme vyplnění všech svých tužeb a ve věčné blaženosti spočineme v lůně jejím.“ (Katolická věrouka, díl II., str. 268.)

2. Jakými prostředky liturgie zasahuje do všedního života a jej posvěcuje?

a) I kdyby světští lidé úplně se ponořili do své činnosti a ve shonu po užítku a požitku zcela zapomněli na spojení se životem vyšším, jest zde církev, která opatruje a živí věčný oheň bohopocty a modlitbou svou vzdává bez oddechu Bohu hold klanění, díků, smíru a proseb. Posvětila a vyhradila si k tomu docela i zvláštní stavy, totiž kněžský a řeholní a uložila jim, zavazující je k tomu ve svědomí pod těžkým hříchem, denní modlitby jménem lidstva a za potřeby veškeré církve. Jest to officium divinum, božská, svatá povinnost, den co den konati tyto modlitby, sestavené dle důmyslného řádu a pravidel, vzaté z inspirovaných textů Písma sv. i umělé tvorby lidské a obsahující všechny hlavní motivy křesťanské modlitby, jež slaví Boha a tvorům zjednává milost. Modlitba breviářová, kterou vložila zákonem církev za povinnost všem, kdo přijali vyšší svěcení počínajíc podjáhenstvím, a kdo sebe přinesli Bohu v živou oběť řeholními sliby, jest dech, kterým dýše církev, je tlukot jejího srdce, jež miluje dětinně Boha a mateřsky lidstvo, je píseň, kterou pěje církev nepřetržitě od svého počátku až po naše dny a do konce časů. Z nesčíslných míst naší zeměkoule buď z nitra jednotlivců nebo z chóru, ze sboru kněží a řeholníků, sbratřených společným životem, stoupá k nebi oslava Boží a pokorné prosby, nechť si ve světě děje se, co děje, mír nebo válka, nadbytek či nedostatek, ctnost či hřích. Modlitba breviářová dle původního vzniku dělí se na několik částí, jež odpovídají různým dobám denním: za noci ještě a před úsvitem konaly se hodinky jitřní a chvály, při východu slunce hodinka první, o naší hodině deváté dopolední hodinka třetí, o polednách šestá, o třetí hodině odpolední devátá, v podvečer nešpory a před usnutím doplněk, kompletář. I když v soukromé recitaci kněz nemůže přesně zachovati toto rozdělení a spojuje několik hodiněk v jeden úkon, přece jen zůstaly jednotlivé doby denní posvěcené a označené těmito částmi veřejné a společné církevní modlitby. Docela dobře může i laik ve své ranní modlitbě rozpomenouti se ráno, že tou dobou nesčítaná srdce a hlasy posvěcených služebníků Božích po celé zemi tvoří chór ze všech národů a plemen lidských a že tou dobou církev koná svou ranní modlitbu klanění a chvály. V duchu připojí se k tomuto chóru; třebaže neumí modliti se řádem a slovy církve, sjednotí se v myšlenkách a citech zbožných s celou rodinou dítek Božích a spojí svou ranní pobožnost s modlitbou církve. Kolik velikých a jadrných myšlenek a pohnutek jest obsaženo v tomto pozdvižení mysli k Bohu jako k začátku a cíli veškerého života a činnosti! Co krásy je v té myšlence, že nemodlíme se sami, nýbrž že v tomto obcování svatých splývá modlitba milionů duší ve veletok oslavy Boží, jenž v sebe pojímá všechna srdce a všechny jejich potřeby! A tak můžeme vejíti v duchovní styk a společenství s celou církví na zemi i v jiných dobách denních a tím zúrodniti soukromou zbožnost. Kdybychom nic jiného neučinili, než že mezi dnem uprostřed práce na okamžik se zastavíme a uvědomujeme si: „Církev se nyní modlí...“ i my obrátíme mysl k Bohu a potom pohlédli na své dílo, o kterém právě pracujeme, do svého nitra, zdali i ono je ve shodě s účelem našeho života, již tím je vykonáno velice mnoho pro zduchovení všedního života a jeho křesťanskou orientaci.

Není bez zajímavosti, že hymny breviáře v hodinkách jitřních, chválách a nešporách sledují biblickou zprávu o stvoření světa v šesti dnech, podávají ji v básnickém rouše a připojují mravní důsledky. Pro duchovní život nemá významu kritická otázka, kterak vysvětliti Mojžíšovo šestidenní; nepochybný je důsledek o závislosti vesmíru na Bohu jako na počátku a cíli všeho, o Boží otcovské dobrotě a prozřetelnosti. Je jistě velmi prospěšno, jestliže mezi týdnem

vzpomeneme si užívající různých dobrodiní přírody i lidského důmyslu na nejvyššího dárce všeho, na Boha, a hledíme-li na přírodu viditelnou jako na stopy a obrazy neviditelného božství.

Pokračování.

Matka a Syn.

Z latiny přeložil Otto F. Babler.

Já jsem hora — on je kámen.

Já jsem réva — on je hrozen.

Já jsem dvůr královský — on je král.

Já jsem rouno a mlat — on je rosa.

Já jsem hvězda — on je slunce.

Já jsem oblak — on je božská velebnost.

Já jsem schránka zákonů — on je manna.

Já jsem stvol z Jesse — on je květ.

Já jsem roucho — on je Josef.

Já jsem země - on je červík.

Já jsem nádoba Moabova — on je naděje.

Já jsem křeslo trůnu — on je Šalomoun.

Já jsem Estera — on je žezlo.

Já jsem otýpka — on je oheň.

Já jsem strom pryskyřník — on je kadidlo.

Já jsem město — on je zakladatel.

Já jsem luska — on je zrnko.

Já jsem oliva — on je olej.

Já jsem uzavřená brána — on jí prošel.

Já jsem paprsek — on je med.

Já jsem ovce — on je beránek.

Já jsem skleněná hmota — on je jas.

Já jsem hradba sionská — on je David.

Já jsem lahodna všem — on ještě více.

Já jsem milostiplná — on mnohem více.

Já miluji mír — on jej dává.

Já jsem křehký lidský tvor - on však Bůh-Člověk.

(Přeloženo z latinského textu, zachovaného v rukopisu v Clairvaux a otištěného v časopise „La Vie et les Arts Liturgiques“ 1924, No. 109.)

Ze života egyptských poustevníků.

Verba seniorum: Migne P. L. t. 73, přeložil dr. K. Vrátný.

Také otec Jan, který přebýval na hoře, jež slove Třtina, měl sestru, která od dětství žila v svatém předsevzetí, neboť ona sama vychovala a vyučila bratra svého, téhož otce Jana, aby opustil marnosti světa tohoto a vstoupil do kláštera. Když pak vstoupil do kláštera, čtyřicet let nevyšel z něho ani nepřišel navštívit sestru svou; ona pak velice toužila spatřit jej, pročež často mu psala a posílala listy a žádala, aby dříve, než vyjde z těla tohoto, přišel k ní, aby se v lásce Kristově radovala z přítomnosti jeho. Ale on se vymlouval a nechtěl vyjít z kláštera. Ctihodná tedy služebnice Boží a sestra jeho opět mu napsala, řkouc: Nebudeš-li chtít přijít ke mně, budu já musít přijít k tobě, abych se po takové době poklonila svaté lásce tvé. To když uslyšel výšeřčený Jan, zarmoutil se velmi a přemýšlel sám u sebe, řka: Připustím-li, aby sestra má přišla ke mně, potom dá se volnost i jiným příbuzným našim, aby mne přicházeli navštívit. Proto se rozhodl v srdci svém, že raději sám půjde navštívit sestru svou; vzal pak s sebou ještě dva jiné bratry z kláštera. A když přišel ke dveřím kláštera sestry své, zavolal, řka: Dobrořečte a slyšte poutníky. Vyšla pak sestra jeho s jinou služebnicí Boží a otevřela dveře a naprosto nepoznala bratra svého; on pak poznal svou sestru, ale nepromluvil slova, aby snad ho po hlase nepoznala. Mniši pak, kteří byli s ním, řekli jí: Prosíme tě, paní matko, rač nám dát vodu k pití, neboť jsme unaveni po cestě. Když pak dostali a napili se, pomodlivše, se a díky vzdavše Bohu, odešli a navrátili se do kláštera svého. Po několika pak dnech opět mu psala jeho sestra, aby se na ni přišel podívat, nežli sejde se světa, a aby se pomodlil v jejím klášteře. On tedy jí odepsal a poslal psaní skrze mnicha svého kláštera, řka: Z milosti Kristovy přišel jsem k tobě a nikdo mne nepoznal; a ty sama vyšla jsi k nám a dalas nám vodu, a vzal jsem ji z rukou tvých a napil jsem se, a díky čině Pánu navrátil jsem se do kláštera; stačíž tedy tobě, žes mne viděla, a již na mne dále nenaléhej, ale modli se za mne bez ustání k Pánu našemu Ježíši Kristu.

*

Jiný také mnich nějaký šel navštívit sestru svou, neboť uslyšel, že stůně v klášteře. Byla pak ta služebnice Boží proslulá svatým životem. Nechtěla tedy přijmouti ani viděti bratra svého, aby mu nedala příležitost vejíti do ženského kláštera, nýbrž vzkázala mu, řkouc: Jdi, pane bratře, a modli se za mne, neboť pomocí milosti Boha a Spasitele našeho budu tě viděti v budoucím životě v království Pána našeho Ježíše Krista.

*

Stalo se jednou, že jeden bratr přinesl svatému Makariovi hrozen, on pak, mysle podle lásky ne na to, což jeho jest, nýbrž na to, co bližního, donesl hrozen ten jinému bratrovi, který se pro nemoc zdál slabším. Nemocný tedy vzdal Bohu díky za bratrovu laskavost a přijal hrozen, a nicméně sám také více mysle na bližního než na sebe, donesl jej jinému nemocnému bratrovi, a ten zase jinému, a tak, když hrozen ten byl obnošen po všech chyškách, které byly rozptýleny daleko od sebe po poušti, a oni nevěděli, kdo první jej poslal, konečně přinesen jest k tomu, kdo jej poslal. Zaradovav se tedy svatý Makarius, že vidí na bratřích takovou zdrženlivost a takovou lásku, vzepjal se k úpornějšímu cvičení v duchovním životě.

Pokračování.

Bůh v příslovích jihoslovanských.

Vybral a přeložil Otto F. Babler.

Bůh dal, Bůh může i vzít. -

Moc lidská do času, a Boží do věčnosti. —

Bůh nemá pána. —

Koho Bůh chrání, toho puška nezabije. —

Boha neoklameš. —

Bůh zavře jedna vrata a sto jich otevře. —

Všechno dobro Bohem začíná. —

Bůh je pomalý, ale dostihne, koho chce. —

Když Bůh přeje, netáže se, čím jsi syn. —

Bůh má ruce plny. —

Vše se mění, jen vůle Boží trvá. —

Ví Bůh, koho trestá. —

Bůh nedá jednomu všechna dobra, ale rozdílí je všem.

—

Hanba před lidmi je dítě strachu před Bohem. —

Bůh je dobrý, ale i ďábel silný. —

Koho se Bůh zřekne, tomu se nedaří. —

Bůh neslyší, co pes štěká. —

Starší je sláva Boží než králova. —

Koho Bůh miluje, toho také zkouší. —

Bůh nespí. —

Nadarmo se člověk brání, když ho Pán Bůh neochrání.

—

S Bohem jediným i tisíc žalů přečkáš. -

Komu Bůh štěstí nedal, tomu je kovář neskuj. —

Bůh nevyplácí každou sobotu. -

Když Bůh chce potrestat, nejdřív člověku rozum vezme. —

Kdo pravdu mluví, Boha chválí. —

Bůh nikomu dlužen nezůstává. —

Co ti Bůh dal, nikdo ti toho neodejme. —

Bůh nedá jednomu člověku všechna dobra. —

Však Bůh ví, které koze rohy srazí. —

Bůh nevytrubuje, proč člověka hubí. —

Co je od Boha, medu je sladší. —

Koho Bůh miluje, toho také kárá. —

Sv. Bernard, Kniha o lásce Boží.

Pokračování.

Hlava IV. Cesta spravedlivého.

Tak ovšem nejedná spravedlivý. Slyše totiž nadávky mnohých, jež ho obkličují neb je mnoho, kdo kráčejí širokou cestou vedoucí k smrti — sám si vyvolil královskou cestu, neuchyluje se ani napravo ani nalevo.

Konečně, jak svědčí prorok, je cesta spravedlivého přímá: Stezka spravedlivého je rovná. Jdou jí ti, kdož se spasným prospěchem ukracující se užitečně cestu se vyhýbají této neužitečné oklice, volíce slovo krátké a zkracující: netoužiti po všem, co vidí, nýbrž prodati spíše, co mají, a rozdati chudým. Blahoslavení chudí, neboť jejich jest království nebeské. Všichni sice běží, ale mezi běžícími možno rozlišovat.

Konečně zná Pán cestu spravedlivých, kdežto cesta bezbožných končí záhubou. A proto lepší jest pro spravedlivého jeho maličko než velké bohatství pro hříšníka, neboť — jak praví moudrý a zakouší hlupák — kdo miluje peníze, nenasytí se jimi, ale kdo lačnější a žíznější po spravedlnosti, budou nasyceni. Neboť spravedlnost jest pro člověka užívajícího rozumu pokrmem životním a přirozeným.

Avšak peníze nekonejší ani nezmenšují hladu duševního, jako vítr hladu tělesného. Kdybys viděl hladového člověka, jak má nastaveno hrdlo větru a loká vzduch, aby tím ukojil hlad, zda by sis nemyslel, že blázní? Tak je nemenší bláznovství, kdybys myslel, že nasytíš rozumnou duši jakýmikoliv věcmi hmotnými. Co může získat důchod těla? Ani tělo se nemůže nasytit věcmi duchovními, tak jako duch věcmi tělesnými.

Dobrořeč, duše má, Hospodinu, jenž nasycuje dobrem tvou žádost. Nasycuje dobrem, povzbuzuje k dobru, udržuje v dobru, předchází, podpírá, uspokojuje. Sám působí, že toužíš, sám jest, po čem toužíš.

Řekl jsem shora, že příčina lásky k Bohu jest Bůh sám. Správně jsem řekl, neboť je příčinou i výtvarnou i směrnou. Sám dává příležitosti, sám tvoří vznět, sám splňuje touhu. Sám způsobil, nebo lépe řečeno, je k tomu, aby byl milován, v něho doufáme, jehož máme šťastněji jednou milovat, abychom nyní nemilovali nadarmo. Jeho láska i připravuje i odměňuje naši. Velmi milostivě předchází, velmi spravedlivě odplácí, velmi blaze jest očekáván. Je bohatý ke všem, kdož ho vzývají, a nemá nic lepšího nad sebe sama. Sebe dal za zásluhu, sebe uchovává pro odměnu, sebe předkládá k nasycení svatým duším, sebe v díle vykupitelském dává za zajatce.

Dobrý jsi, Pane, duši hledající tě; co tedy té, jež tě nalézá? Avšak to jest podivné, že nikdo není schopen tě hledat, jestliže tě dříve již nenalezl. Chceš tedy býti nalezen, abys byl hledán; hledán, abys byl nalezen. Můžeš sice býti hledán a nalezen, ale nelze tě předejít. Neboť, i když pravíme: Zítřka předchází tě má modlitba, tož přece není pochyby, že každá modlitba je vlažná, nepředchází-li jí vnuknutí.

Zbývá ještě říci, odkud vychází naše láska, neboť, kde se dokonává, je již řečeno.

Hlava X.

První stupeň lásky, na němž člověk miluje sebe pro sebe.

Láska je přirozená vášeň, jedna ze čtyř. 1 Jsou známé, netřeba je jmenovati. Jistě je tedy spravedlivé, aby to, co je přirozené, především sloužilo Původci přírody. Proto je také vyřčeno první a největší přikázání: Milovati budeš Pána Boha svého. Avšak, poněvadž přirozenost jest velmi křehká a slabá, je nutkána sloužit předně sobě samé. Je to láska tělesná, již člověk především miluje sama sebe pro sebe. Nechápe totiž dosud nic než sebe, jak je psáno: Nejdříve co je zvířecí a pak duchovní. A není to přikázáno zákonem, nýbrž vloženo v samu přirozenost. Neb kdo měl své tělo v nenávisti?

1) Sv. Bernard podle starých zná pouze čtyři vášně: lásku, strach, radost a zármutek, z nichž vycházejí všechny ostatní, kdežto podle sv. Tomáše rozeznáváme jedenáct druhů vášně.

Avšak jestliže — jak bývá obvykle — táž láska počne býti příliš srážná a nevázaná a naprosto nespokojena řečištěm nutnosti a je vidět, jak široko zaplavuje i pole rozkoše nedovolené, ihned se nadbytek mírní příkazem: Milovati budeš bližního jako sama sebe. A je to velmi spravedlivé, aby účastník přirozenosti nebyl neúčasten ani jeho milosti, zvláště milosti vstípené v přirozenost. Zdráhá-li se člověk bratrovým, neříkám, potřebám, nýbrž zálibám vyjít vstříc, nechť očistí nejdříve své, nechce-li být zrádcem. Kolik chce, ať si dopřeje, jen když rovněž tolik i bližnímu bude hledět, aby se dostalo.

Dává se ti, človče, uzda zdrženlivosti zákonem života a pořádku, abys nešel za svými choutkami a v nich nezahynul, abys dobry přírody nesloužil nepříteli duše, to jest žádostivosti. Jak daleko spravedlivěji a čestněji jednáš, jestliže se sdílíš o ně spíše s jejich účastníkem, tj. s bližním, než s nepřitelem! A to, kdyby ses podle rady moudrého odvrátil od svých žádostí a podle nauky Apoštolovy byl spokojen s živobytím a šatem, poznenáhlu by ses nerozpakoval zbaviti svou lásku tužeb tělesných, jež bojují proti duši. Zajisté, co odejmeš nepříteli své duše, nebudeš váhat uděliti účastníku tvé přirozenosti. Tehdy bude tvá láska i zdrženlivá i spravedlivá, jestliže neodpíráš potřebám bratrovým, co odejmeš vlastním choutkám. Tak smyslná láska se stává i společenskou, když se zajímá o společné.

Jestliže však sdíleje se s bližním pocitíš snad nedostatek i v potřebném, co učiníš? Co jiného, než že se vši důvěrou budeš žádat od toho, jenž dává všem nadbytečně a ochotně, jenž otvírá svou ruku a naplňuje každého tvora požeňáním. Nelze také pochybovat, že rád pomáhá v nouzi, jenž nechybí ani mnohým postaveným v nadbytku.

Konečně praví: Nejdříve hledejte království Božího a jeho spravedlnosti a toto všechno vám bude přidáno. Slibuje dáti ochotně nutné tomu, kdo se omezí ve zbytečném a miluje bližního. To totiž znamená hledati nejdříve království Božího a vyzývati je proti tyranu hříchu, vzíti na sebe raději jeho cudnosti a střízlivosti, než nechat i ve smrtelném těle vládnouti hřích. Dále pak i to náleží ke spravedlnosti, nespáříti se s tím, s nímž máš stejnou přirozenost.

Aby však byla dokonalá spravedlnost v milování bližního, je nutno milovat ho pro Boha. Jak může někdo milovat bližního ryzí láskou, kdo ho nemiluje v Bohu? A dále v Bohu nemůže milovat, kdo nemiluje Boha. Je třeba, aby byl Bůh napřed milován, aby v Bohu mohl býti milován i bližní. Bůh, jenž vše dobré činí, působí i to, aby sám byl milován. Činí to takto.

Kdo stvořil přírodu, ten ji i zachovává. Neboť byla tak stvořena, aby měla neustále nutného ochránce, jenž byl jejím stvořitelem, aby naprosto nemohla bez něho trvat, jež nemohla se bez něho stát. Aby o tom ovšem tvor věděl a proto si zpupně nepřivlastňoval dobrodiní stvořitelova — (kéž se to neděje) — chce týž Stvořitel člověka vycvičit utrpením podle vysoké ale spasné rady, aby; když klesne člověk a přispěje mu na pomoc Bůh, byl člověk od Boha osvobozen a Bůh od člověka, jak jest hodno, ctěn. Praví totiž: Vzývej mě v den soužení a já tě vytrhnu z něho a budeš mě ctít.

Tak se stává, že člověk zvířecí a tělesný, jenž neumí mimo sebe nikoho milovat, i Boha počne milovat aspoň pro sebe, poněvadž v něm, jak často zakusil, může všechno a bez něho nemůže nic. A že vše může v něm, to mu prospívá.

Pokračování.

K úvaze.

Odpuštění.

Nenávist jest jakýsi způsob pomatenosti. Úzce souvisí s utkvělou myšlenkou. Myšlenka nepřátelství provází nenávidícího jako černý stín. Ve všem vidí nepřítele a jeho podkoptou činnost. Stále přemýšlí, jak nepřítele zdušit, jak mu zlé zlým odplatiti. Co energie, času, duševní radosti jest obětováno věci tak neplodné, jako je nepřátelství. Zášť oslepuje. Nevidí než temné, takže na konec duchovní zrak se přizpůsobí temnu. Duše nenávidící jest nízká, hledající nízké a ošklivé. Nepřítel leží na ní jak pekelný balvan, sráží a svažuje k peklu. Nutno odvrhnouti tuto tíhu, rozpustiti, ohněm lásky roztaviti tento balvan, abychom se mohli zase dostatí výše. Nenávist jest ďábelská, protože není ani božská ani přirozená. Smutné je žítí v ďábelské atmosféře, v jeho objetí. S. B.

Společenství svatých.

Bůh objal nás v krvi Ježíšově věčným otcovstvím. Miluje své děti a chce, aby v něm byly všechny spojeny. Církev jest jedna, to jest též jednotná, všichni její členové scházejí se v ní jak v rodině. Spojuje své děti v jednom cíli, to jest svatosti. A toto pouto přitahuje k církvi bojující i její syny, kteří v ní svatosti dosáhli. Jejich síla a zásluhy a láska vyzařují na církev své světlo. Buďme vidoucí a otevřeme svůj zrak tomuto světlu. Jdeme v jeho záři. Miliardy prošly temnotou slzavého údolí ke světlu. Jsou to naši bratři. Uvědomme si toto společenství a zvedejme k nim své ruce. Najdou nás ve vlnách a vytáhnou za ty ruce k Bohu. Neb svatí vydali se směle na hlubinu a jsou jejími oddanými rybáři. Jen ruce jim podejme a dejme se jimi táhnouti. Jsme v jednotě, ve společenství svatých. Chceme, musíme se včleniti do této jednoty. Nebudeme přece rušivým článkem ve vítězném jásotu těch, kteří jdou v jednotě za Beránkem. Za tuto jednotu v Otcí svatosti modlí se Kristus ve velekněžské modlitbě. S.B.

Za sv. Terezií Ježíškovou.

Byl by velký omyl, kdyby duše kolem nás seskupené a snažící se hlouběji a výše domnívaly se o sobě, že něco mohou ze sebe. Člověk sám ze sebe nemá nic než hřích, praví koncil Oragnský. Chcete k Bohu, ke svatosti, ale to se musíte dokonale Bohu oddati. Svatá Terezie Ježíškova dává vám krásnou směrnicí k tomu. Praví kdesi, že duše nesmí mysliti, jako by sama od sebe něco mohla. Učí, že nejlepší způsob výstupu na horu Boží jest vrhnouti se do náručí Božího. Bůh nás povede. Vede nás. Konáme dobré skutky. Nezapomínejme ale, že jest to Boží práce, že Bůh nám dává konati dobré, vystupovati k sobě. Musíme k němu jako děti se utíkat, vše od něho očekávat, a jej o něco pro sebe prositi, jím dát se vésti jako děti bez vzdoru a reptání, bez domýšlivosti. Pak ujdeme záhubě. Budeme-li jako maličtí. Neb jen děti se nezatracují. Toť duch svaté Terezie, duch dětství Božího. Vidíte tu sílu a opravdovost? S. B.

Ze sítě.

K Římu. Republika Kuba zřídila vyslanectví u sv. Stolice a jmenovala vyslance. Republika Bolivia obsadila místo vyslanecké u Vatikánu, které bylo dlouho uprázdňeno z vnitřně-politických důvodů. Republika Kolumbia povýšila své zastoupení u sv. Stolice k hodnosti, vyslanecké.

Argentinské vyslanectvo u Vatikánu. Argentinská sněmovna přijala na návrh vlády zřízení argentinského vyslanectví u Vatikánu.

Oprava kostela sv. Petra v Římě. Dvě kaple kostela sv. Petra v Římě a to kaple nejsvětější Svátosti, kaple chóru a hrobů papeže Sixta IV. a Julia II. se opravují.

Dělníci u papeže. Sv. Otec přijal ve slyšení 760 dělníků uměleckých řemesel a měl k nim srdečnou řeč, v níž se dotkl pěkné stránky jejich zaměstnání a zájmu, jímž provází jejich práci i život. Potom podal každému ruku k políbení.

Svátek k oslavě Ježíše Dělníka. Farář Schuch při kostele sv. Klotildy blízko Ženevy odevzdal sv. Otcí doklady k založení svátku k poctě Ježíše Dělníka. Text k příslušné mši této slavnosti sestavil Ryckhoff. O zavedení tohoto svátku prosí 33 kardinálů a 550 biskupů v žádosti řízené sv. Otcí.

Dvě belgická města zasvětila se Srdci Páně. Větší belgická města Oversysche a Dison za velké slavnosti, které se účastnily všechny místní spolky a všechny úřady, odhalily sochy Krista Krále a ústy svých starostů zasvětilo se obyvatelstvo za velkého nadšení nejsv. Srdci Ježíšovu. Při té příležitosti byly konány veliké schůze a projevy náboženské. Obyvatelstvo splnilo svůj slib z války, že postaví sochu Spasiteli svému.

Eucharistický kongres ve Švýcarsku. Ve dnech 15. až 20. srpna byl konán v Einsiedeln ve Švýcarsku eucharistický sjezd spojený se sociálním týdnem. Na konci měli nejlepší odborníci přednášky o současných otázkách sociálních. Hlavním

úkolem tohoto sjezdu byla porada ve smyslu posledního pastýřského listu švýcarského episkopátu o novém získání sociálního a politického života národního pro katolické zásady.

Ostatky kardinála Ledóchowského do vlasti. Kardinál Ledóchowski, bývalý arcibiskup poznaňský, zemřel v Římě r. 1902. Byl vypuzen Bismarkem za kulturního boje. Před smrtí vyjádřil přání, aby byl pochován ve vlasti, kdyby polské království bylo znovuzříženo. Po osvobození Polska ustavil se výbor k přenosu jeho ostatků do vlasti a nyní bylo přání zesnulého hodnostáře církevního splněno.

Princ řeholníkem. Princ Emanuel Thurn Taxis vstoupil do benediktinského kláštera v Neresheimu ve Württembersku. Princ odevzdal všecko své jmění tomuto klášteru.

Japonský universitní profesor katolíkem. Dr. Tanaka, profesor právní fakulty v Tokiu, vstoupil do katolické církve. Objasn timer své přestoupení do katolické církve v knize, v níž zevrubně mluví o důvodech, které ho dovedly ke katolictví. Toto obrácení vzbudilo velký zájem u katolických vzdělavců japonských, takže jeho kniha byla rozprodána ve dvou měsících, ač byla tištěna ve velkém nákladu.

Škola dítěti macechou. Francouzská vláda před válkou odňala děti církvi a zřídila školy laické. Katolíci na to odpověděli zakládáním katolických škol, které požívají důvěry i uznání občanstva. Jaký stav je na státních školách, svědčí nedávná statistika, podle které je ve Francii 1476 státních škol, v nichž je méně než 6 dětí, a 1182 škol má po 20 dětech. To jsou školy, nikoli jednotlivé třídy.

Protestantští učitelé pro náboženské školy. Svaz protestantských učitelů v Německu usnesl se na resoluci, kterou vyslovuje se souhlas se zavedením náboženských škol ve smyslu vládního návrhu školského zákona.

Sověty i kříž. Sovětská vláda před krátkým časem vypsala konkurs sovětským umělcům, aby vymyslili nový znak, který by mohl nahraditi kříž. Avšak konkurs se nezdařil, poněvadž se nikdo nepřihlásil o vynález nového znaku. Úmyslem sovětů jest zakázati na hřbitovech postavování křížů.

Angličané o Mexiku. „Morning Post“, která jinak neukazuje náklonnosti ke katolíkům, napsala v dopisu z Mexika: „Hrůzovláda presidenta Callesa proti katolickému duchovenstvu oživla. Nyní p. Calles vrhá do žaláře i rodiče a bratry vyhnatých kněží, poněvadž prý si s nimi dopisují a tak připravují těžkou zradu.

Ukončení františkánského roku v Assisi. Na den sv. Františka Serafínského byl slavnostně ukončen františkánský jubilejní rok v Assisi. Nejdříve byli františkáni uvedeni v majetek kláštera v Assisi, který po 67 letech se vrací prvotním majitelům. Poté byla slavná mše sv., kterou konal kardinál Lafontaine, patriarcha benátský.

300. narozeniny biskupa Bossueta. Dne 27. září bylo tomu 300 let, co se narodil velký církevní řečník Bossuet, který byl biskupem v Meaux a vychovatelem dítek králových. Bossuet byl i nejednou napadán, že byl příliš poddajný královskému domu. Ale nyní téměř všechny listy francouzské přinesly rozpravu protivného smyslu. Oslava Bossuetova byla rozvržena na několik večerů.

Zakončení kanadského sociálního týdne. V Quebecu v Kanadě konán byl sociální týden. Při zakončení jeho promluvil i kanadský ministr spravedlnosti Lapvinte, který, jsa sám katolickým politikem, srdečně pozdravil tento projev katolického smýšlení a jeho organisátora arcibiskupa msgra Roye i samu katolickou universitu, v níž slavnost byla konána. Prohlásil tuto universitu za zdárné ovoce práce v katolické věci. Vystoupení ministrovo ukázalo, že je naprostá shoda mezi církevní i světskou vládou v Kanadě.

Socialistický ministr a misionáři, Belgický ministr zahraničních záležitostí Vandervelde, socialista, prohlásil před poslaneckou komorou, že projevuje podiv katolickým misionářům v Číně, kteří všichni za posledních nepokojů vydrželi na svých stanicích, kdežto misionáři jiných vyznání se dali na útěk. Ministr navrhl pochvalu misionářům, která byla též jednohlasně přijata.

Nový athénský arcibiskup. V Athénách mají nového katolického arcibiskupa. Jest jím msgr Filipucci, řecký poddaný. Předseda republiky přijal jej ve slyšení a vyjádřil své sympatie ke katolické církvi. Toto přijetí jest velice významné,

neboť právě Řecko bylo z nejnesnáselivějších států vůči katolicismu. Sv. Stolice se usnesla, že od nynějška bude jmenovati za biskupy jen řecké poddané.

Marianisté v Japonsku. Řeholníci marianisté pracují velmi usilovně v Japonsku. Roku 1923 bylo v této zemi pouze 14 Japonců marianistů, dnes pak jich jest již 59.

Nový apoštolský delegát v Egyptě. Msgr. Robinson, anglický poddaný, byl jmenován apoštolským delegátem v Egyptě. Je to první případ, kdy Angličanu bylo svěřeno tak významné místo.

Trapisté v Číně. Přísný asketický řád trapistů má v Číně několik klášterů, jehož řeholníky jsou většinou domorodci. Nyní zakládá se nový klášter, kde budou výslovně jen domorodci.

Katolíci na Rhodu. Ostrov Rhodus má mezi 16.000 obyvateli 9000 katolíků. Rhodus připadá od roku 1912 k Itálii a kongregace Propagandy znovuzřídila rhodské arcibiskupství, pro něž je nyní již postavena katedrála, palác, seminář i gymnasium, všecko na útraty státní.

Literatura.

APOSTOLADO DE LA PRENSA, Madrid, Fray José de Sigüenza: Fundación del monasterio de el Escorial. — Krásná dějepisná a umělecká studie světoznámého kláštera eskuriálského, založeného Filipem II. Líčí veškerá vyjednávání, dotace, postup stavby a její detaily. Popisuje klášterní památky, s láskou se zabývá všemi pamětihodnostmi. Zajímavá kniha je ukončena životopisem několika starých vynikajících řeholníků eskuriálských. S. B.

DEML JAKUB, Z okovu, Rosnička: Reflexe člověka a básníka, který se bil životem, a jehož život chtěl bít a který místo pláče vyzpíval jímavé melodie člověka prodávajícího se pracně ke štěstí. Zároveň dokumenty doby i lidí. Zdají se vám ty knihy někdy nesouvislé, s profánními cihlami, ale duch ovládající knihy mluví o vnitřní jednotě, která nezná profánního a nesouvislého. S. B.

DURYCH BOHUSLAV, Přerov, Smetanova 1970, Durych Jaroslav: Čert a cikánka. — Rozmarná drobnůstka, plná záladných a pitvorných kousků, ironií a smíchů. Psáno za války na stryjské frontě, jako útěk před otravou do skutečna snů. Cítíte v knížce přímo vonět brdské lesy a slyšíte smát se mládí a touhu po štěstí. Odporuji knížku každému milovníku spisů Jar. Durycha. Výprava jest skvělá, bibliofilská. Braitto.

KLUB PŘÁTEL UMĚNI, Olomouc, Durych Jaroslav: Kurýr, str. 53. Vkusné, bibliofilské vydání drobtu z bohatých Durychových studií a meditací o Valdštejnovi a jeho poslání. Durych je voják duší, tělem, vojínem Božím i národa. V jeho kurýrovi vidím ztělesněný typ jeho oblíbeného rváče za něco velkého, krásného. Jak je nám sympatický ten rejthar s bříňkající ocelí, sympatičtější, než vojáček se sešitem pod pažďí, jak by jej rádi humanitářci viděli. Sloh plný, nabitý jiskřivou silou. Braitto.

KOTRBA, Praha: Nová legenda zlatá, číslo 7.— 9. Nemůžeme ani dosti doporučiti k hojnému rozšíření v našich rodinách tento klenot. Za laciný peníz možno si obstarati vzácnou sbírku životů svatých. Úprava důstojná. Kéž by nakladatelství bylo hojně pochopeno ve své snaze. Braitto.

KOSEL, München: Hochland. 25. ročník, 1. číslo. Prvé číslo jubilejního ročníku. Číslo opravdu velkolepé. Přináší hluboký, meditativní román od Gertrudy Le Fort. Zajímavá je feministická studie dr. Anny Weltmannové o ženském hnutí v Německu. Pastor obohatil číslo klasickou prací o sv. Vincenci z Pauly. Vřele doporučujeme.

MARCUS-WEBER, Bonn, Lietzmann: Messe u. Herrenmahl. Str. 263. Příspěvek k dějinám liturgie. Konservativní protestant studuje vývoj mše svaté. Popisuje podrobně nejstarší liturgie, nato přechází ke studii liturgie mozarabské a ambrožovské. Postupně zabývá se otázkou epiklese v jednotlivých liturgiích, pak otázkou anamnese. Zajímavá jest studie o oběti kadidla, jehož původ obětní klade do 4. století. Ukazuje, jak již v nejstarší době bylo v užívání sv. přijímání pod jednou. Kniha jest pro odborníky v liturgii a východní otázce nesmírně zajímavá. S. B.

MARIETTI, Torino, Daldoss: Re e padre, str. 315, cena 7 lir. Žhavé a hluboké pojednání o Kristu Králi, lásky, otcovské dobroty. Bohatá náplň myšlenek pro celý den na rozjímání, pro kázání a přednášky. Sloh jemný, nevtíravý, opravdu italský, jenž vibruje tisíce barvami, které přece se slévají v jedné harmonii. Braitto.

Schuster: Liber sacramentorum, t. IX. Nový svazek velmi dobré liturgické příručky, která sleduje den ze dne liturgii, osvětluje ji historickými a životopisnými poznámkami. Ukazuje, co krásy, bohatství pro duchovní život skrývá liturgie. Italština je lehká, takže se kniha snadno čte. Doporučuji. B. N. R.

MATICE CYRILOMET., Olomouc, P. Aug. Neumann O. S. A.: Upomínky na katolické mučedníky doby husitské. 1927, 10 fotogr. obrázků s doprovodem, cena 1.50 Kč. — Jsou to ilustrace z „Katol. Mučedníků“, vhodného formátu pro rozdávaní dětem ve škole nebo mezi známými. Opravdu „upomínky“ na vzácné příklady věrnosti ve víře.

J. C. B. MOHR (Paul Siebeck), Tübingen: Die Religion in Geschichte u. Gegenwart. 16. a 17. seš. v. Burger— Christentum V. Pozoruhodné stati o pokání, o křesťanství, v nichž se odráží přítomné názory protestantských theologů a historiků. —es—

OLDENBOURG, Kuntze: Erkenntnistheorie (Handbuch der Philosophie), 16. Liefer., 4.55 Mk. Stručné, přehledné dějiny bojů, práce, výsledků ve snaze po nalezení, uspořádání a zajištění klíče k problému lidského poznání. Studuje od Platona až po Kanta věčnou snahu filosofů dopátrati se podkladu jistoty a principu této jistoty v lidském myšlení. Zajímavá je srovnávací studie Platonovy a Aristotelovy noetiky. Kanta prohlašuje za nepřemoženého. Končí Kantem, protože, jak správně a skromně udává, není dosud možné zpracovati moře názorů jím a po něm se vyrojivší. S. B.

PAYOT, Paris, Chamberlain: Huitsiècles de poésie française, str. 768, 30 frs. Anthologie franc. poesie od svých prvopočátků do dnešní doby. Anthologie básníků pořádané básníkem. Proto je v ní vada všech anthologií: subjektivní hodnocení omezena co nejvíce. Výběr opravdu vystihující doby a básnické individuality. Není to příručka školní, ale nepostradatelná kniha pro každého, kdo nemůže pročísti celou franc. literaturu a přece chce míti o ní aspoň nějaký obrázek. Braitto.

PECKA DOMINIK, vlastním nákladem: člověčenství naše. Hrst povídek vyčtených ze samého lidského srdce. Črty zachycující sytými tahy štětce skutečného umělce vše, co tragicky podchycuje a zbarvuje život. Jsou to povídky milosrdné, pravdivé, jak to naše ubohé, po štěstí toužící člověčenství. Dom. Pecko, nevíš o „Hlubině“. Podej nám ruku k pomoci svým talentem! Braitto.

PLON, Paris, Chroniques IV. Zase nové neobvyčejně bohaté a zajímavé číslo Plonových kronik. Z čísla vyniká nejvíce studie Lefevrova, hlavně pro podklad svůj názory P. Jousse. Hluboce vás dojme Baumannova črta o předčasném skonu jeho bratra dominikána. Fumet se snaží „objeviti“ Arnošta Hella. Docela pěkně se čte věcička: Smrt Capuriho od mladého literáta Humbourga. Velice si cením Harlairovy analyse úzkosti a bolesti mod. doby. Vřele doporučuji tento sborník. Jest obohacením knihovny. S. B.

Chesterton-Vox: L'homme éternel. Francouzský překlad této výborné Chestertonovy knihy, jedné z posledních. Vysmívá se jemně a přece tak vážně evoluci a profesorské zkamenělině mozků. Jest to výtečná, vtipná apologie stvoření člověka, jeho malosti a závislosti, v níž je pravé velikosti, protože jest závislostí na Bohu. Doporučuji aspoň český překlad, který již vyšel. S. B.

SCHULBRUDER-VERLAG, Kirnach-Villingen, Zeuner: Kalender für kleine Leute; 1928. stran 88. Kalendářík pro děti, psaný v duchu náboženském. — Theresien-Kalender. 1928, stran 104. Ctitelé sv. Terezie Ješíškovy zde najdou dosti věcí, které povzbudí jejich lásku k něžnému květu Karmelu; ale zvláště ti, kteří sv. Terézii skoro neznají, se mohou poučiti o veliké úctě k Rozsevačce růží. — Schulbruder-Kalender. 1928, stran 104. Již třiadvacátý ročník kalendáře pro zábavu a poučení lidu, pro získání zájmu o díla Školských bratří. —ap.

TÉQUI, Paris, Dr. Aug. Vallet: Guérisons de Lourdes en 1926; 1927, stran 158, cena 5 frs. - Lurdy stále zajímají věřící i nevěrce; tím vítanější bude Valletova kniha o lurdských uzdraveních zázračného rázu z roku 1926; autor je lékař a

píše, co sám viděl, jako předseda lékařské komise. A je věřící... Kéž by si naši „také — katolíci“ přečtli aspoň 150 takových stránek o „přírodních zjevech“. Nebudete žádný litovati 5 franků. —ca.

TEUBNER, Leipzig, Unger: Wie ein Buchensteht, str. 142, cena 3 Mk. Mnoho se vás jistě zajímá o to, jak povstává kniha. Uvedená příručka zasvěcuje do „černého umění“. Poučuje tu odborníka o sazbě a jejích druzích, o tisku, papíře, strojích a všech tiskařských technikách. Nejlepší příručka z tohoto oboru. Knihu provází velká řada ilustrací a ukázek nejnovejších typů. S. B.

TISKOVÉ DRUŽSTVO, Hradec Králové, P. Aug. Neumann O. S. A.: Katoličtí mučedníci doby husitské. — 1927, stran 160+12 fotogr. příloh, cena 17 (?) Kč. — Už dávno jsou veřejnou úctou oslavení mučedníci novějších nábož. zmatků a bouří, jenom naši slavní trpitelé husitské svobody svědomí se přičiněním protestantského vlivu na dějiny utopili v zapomnění... S jakým pohnutím si přečtete takové dílo P. Neumanna, kde vám tahy jenom přísného historika nakreslí vzácné duše věrných předků. Radím tuto vědecky psanou knížku každému katolíku, pozná, z čeho rosteme, bude moci katolické husity poučiti o pravém mučednictví pravých katolíků. Obohatíte své srdce i svůj rozum. I. F. P.

VOORUITGANG, Courtrai, Jean de Jésus-Marie O. Carm.: - Instruction des Novices, Instruction der maitre des novices, str. 360 a 217. Dvě knihy, které by měly býti v každé klášterní knihovně. Jsou psány starým ctih. karmelitou. Mají poučiti novicmistra o všech jeho povinnostech. Učí vážně, krásně, hluboce. Poučuje o celém řeholním životě, o ctnostech, obtížích, boji. Poučení pro novice probírá krok za krokem asketický život. Všeho si všímá, na vše upozorní. Již dávno jsem nečetl tak dokonalé, prosté a hluboké příručky pro mladé řeholníky. Doporučuji co nejvřeleji do klášterních knihoven. Braitó.

WARNY, Louvain, Dom Henri Leclercq: Saint Jérôme — 1927, stran 174, cena 12.50 frs. — Není to první a jistě ne poslední z nových jeronymských biografí. Je sice hodně inspirovaná nedávným dílem Cavallera-ovým, ale proto netratí na ceně. Bystře líčí velikána církevního starověku; ničeho nezakrývá, ale také dbá správně oceniti osobu i dílo člověka, učence a světce — sv. Jeronyma. Poučno a neméně příjemno a zajímavovo pročísti. —i—

Mír duše.

Ať nic tě neruší
a nic tě neděsí,
vše mine,
jen Bůh se nemění.
Trpělivosti
se všechno podaří,
Kdo Boha má,
tomu nic více nechybí,
neb Bůh sám dostačí.

Sv. Terezie.